

Lasten päiväkoti Yliskylä

Rakennushistoriaselvitys | Helsinki 28.5.2015

ark-byroo

Tilaaja

Helsingin kaupungin kiinteistövirasto
Tilakeskus/investoinnit

Projektiarkkitehti Kari Oksanen
PL 2213 (Sörnäistenkatu 1, 3. krs)
00099 Helsingin kaupunki

Konsultti

Arkkitehtitoimisto ark-byroo
Kustaankatu 3,
00500 Helsinki
info@arkbyroo.fi
www.arkbyroo.fi
p. 010 2350 566

Työryhmä

Marianna Heikinheimo, arkkitehti SAFA ARK 950, KuvM / vastaava rakennustutkija
Mia Puranen, arkkitehti SAFA / rakennustutkija
Annina Kivikari, graafikko MA / taitto
Sami Heikinheimo, OTK / dokumentointivalokuvaus

Nykytilavalokuvat:

ark-byroo

Etukannen kuva:

ark-byroo

Takakannen kuva:

Ortoilmakuva 2014 © Kaupunkimittausosasto, Helsinki

Suoritusajankohta

Työ on suoritettu ajalla maaliskuu– toukokuu 2015.

© Arkkitehtitoimisto ark-byroo

Käytetyt lyhenteet

ARSKA	Helsingin kaupungin sähköinen asiointipalvelu
HEL PTP	Helsingin kaupungin paikkatietopalvelut
HKR	Helsingin kaupungin rakennusviraston arkisto
KSV	Helsingin kaupungin kaupunkisuunnitteluviraston arkisto
MML	Maanmittauslaitos
LPYA	Lasten päiväkotit Yliskylän arkisto
HEL TK	Helsingin kaupungin kiinteistöviraston Tilakeskuksen arkisto

Sisällys

1. Johdanto	4
1.1 Kohde	4
1.2 Tehtävä	5
1.3 Perustiedot	6
2. Laajasalon kaavalliset periaatteet ja rakentuminen	7
2.1 Laajasalo	7
2.2 Yliskylän luoteisosa	8
2.3 Arkkitehti Olli Kivinen	15
3. Lasten päiväkoti Yliskylän rakentaminen	16
3.1 Rakennuttaja	16
3.2 Suunnittelijat	16
3.3 Suunnitteluratkaisu	18
4. Päiväkodin arkea	26
4.1 Johtaja Merja Koposen haastattelu	26
4.2 Lastentarhanopettaja Marjatta Larikan haastattelu	29
5. Nykytila	30
5.1 Piha	30
5.2 Julkisivut	35
5.3 Sisätilat	39
6. Yhteenveto	44
Lähteet	45
Liite	47

1. Johdanto

1.1 Kohde

Lasten päiväkoti Yliskylä on Helsingin kaupungin päiväkoti, joka sijaitsee Itä-Helsingissä Laajasalossa Yliskylän osa-alueella osoitteessa Köökarinpolku 1. Yliskylän Lastentalo aloitti toimintansa vuonna 1969 ja se oli uuden asuinalueensa ensimmäinen lastentarha. Rakennuttajana oli Helsingin kaupungin rakennusviraston talorakennusosasto ja osaston unkarilainen arkkitehti Imre Weöres toimi kohteen suunnittelijana. Puistosuunnittelusta vastasi HKR:n puutarha-arkkitehti Harald Carstens.

Päiväkotirakennus sijaitsee ympäristöään korkeammalla, metsäisen kukkulan kallionlaen vieressä erillisellä Helsingin kaupungin omistamalla tontilla, joka on vuokrattu Helsingin kaupungin Kiinteistöviraston Tilakeskukselle. Päiväkodilla on käytössään suuri ja viihtyisä aidattu leikkialue. Osa pihasta on asfaltoitu, osa on luonnonmukainen ja kumpuileva. Puusto on mäntyvaltaista ja tontilla on avokallioita. Pihalla sijaitsee myös kaksi vajarakennusta ja pihakatos sekä kiinteitä leikkikalusteita. Päiväkotirakennus on yksikerroksinen, valkoinen tiilirakennus ja se edustaa ajalleen tyyppillistä arkirakentamista. Rakennuksella on L-kirjaimen pohjamuoto ja sen tilajako perustuu kesikäytäväperiaatteeseen. Tilat on peruskorjattu kahdessa vaiheessa vuosina 1991–1993.

Päiväkoti Yliskylä tarjoaa päivähoitoa sekä makсутonta esiopetusta 1–6-vuotiaille lapsille. Esiopetus tapahtuu Laajasalon peruskoululla. Yliskylän päiväkodin lapset on jaettu pienryhmiin iän mukaan. Päiväkodissa on noin 90 lasta ja 21 aikuista sekä kaksi ulkopuolista keittiötyöntekijää.

Helsingin kaupunki ryhtyi itse rakentamaan lastentarhoja ja –seimiä 1950-luvun alkupuolella. Tällöin rakennettiin erillisiä lastentarharakennuksia, mutta myös uusien asuinrakennusten yhteyteen tehtäviä siipirakennuksia tai huoneistoja kerrostaloihin. Laitoksiin suunniteltiin tavallisesti lastentarha 75 lapselle kokopäiväosastoineen ja alle kolmivuo-

tiaille lastenseimi 30 lapselle omana yksikkönään, joskin hallinnollinen vastuu oli lastentarhanjohtajalla. 1960- ja 1970-luvuilla Helsinkiin kohdistui kova muuttopaine ja uusiin lähiöihin rakennettiin paljon uusia lastentarhoja. Vuodesta 1965 lähtien kaupungin taloussuunnitelmien yhteydessä laadittiin lastentarhojen ja –seimien kehittämissuunnitelmia, mikä selkeytti rakentamisen ajoittamista eri alueilla.¹ Yliskylä on yksi näistä 1960- ja 1970-luvuilla rakennetuista Helsingin lähiöistä. Yliskylän Lastentalon alueella oli voimassa vuonna 1965 vahvistettu arkkitehti, professori Olli Kivisen laatima asemakaava. Kivinen oli Suomen merkittävimpiä yhdyskuntasuunnittelijoita ja hän laati Laajasaloon useampia asemakaavoja.

Kun Yliskylän Lastentalo perustettiin, kuuluivat Helsingin kaupungin lastentarhat ja muu vastaava toiminta sosiaali- ja opetustoimen apulaiskaupunginjohtajan alaisuuteen.² Laki ja asetus lasten päivähoidosta astui voimaan 1.4.1973. Sen mukaan koko päivähoitotoiminta tuli lain piiriin, kunnissa sosiaalilautakuntien valvontaan. Lastentarhat ja –seimet, laajennetut seimet ja koululaisten päiväkodit saivat uuden, yhteisen nimen päiväkotit.³ Vuonna 1975 perustettiin lasten päivähoitovirasto, jonka tehtäväksi tuli huolehtia lasten päivähoitolain sosiaalilautakunnalle kuuluvista tehtävistä.⁴

Laajasalossa asuu nykyisinkin paljon lapsiperheitä. Tällä hetkellä siellä toimii yhteensä 10 Helsingin kaupungin päiväkotia. Lähitulevaisuudessa alkaa Laajasalossa Kruunuvuoren asuinalueen rakentaminen, joka tuo haasteita Laajasalon päivähoidon asiakaspalveluun.⁵

1 Valli 1988, 35.

2 Valli 1988, 29.

3 Valli 1988, 43.

4 Valli 1988, 46.

5 Päiväkoti Yliskylän varhaiskasvatussuunnitelma 2007, 3.

Lasten päiväkoti Yliskylä sijaitsee Köökarinkujan ja Köökarinpolun varrella, tontilla 1. Kantakartta © Kaupunkimittausosasto, Helsinki 2015.

1.2 Tehtävä

Lasten päiväkoti Yliskylän rakennus on tarkoitus korvata uudella, nykyisen kaavanmukaisen rakennusoikeuden ylittävällä päiväkotirakennuksella. Rakennushistoriaselvitys on tarpeellinen poikkeamispäätöksen sekä siihen liittyvän vanhan rakennuksen purkuluvan hakemiseksi. Poikkeamispäätöstä varten tarvitaan myös Helsingin kaupunginmuseon lausunto asiasta, kun asiaa käsitellään kaupunkisuunnitteluvirastossa. Rakennusta ei ole suojeltu, mutta se on rakennettu arvostetun yhdyskuntasuunnittelijan, professori Olli Kivisen vuonna 1965 eli 50 vuotta sitten voimaan tulleen Yliskylän luoteisosan asemakaavan mukaisesti.

Selvityksessä päiväkotirakennusta on tutkittu osana Laajasalon kaavoituksen toteutumista ja sen suunnitteluratkaisua ja ominaispiirteitä on tarkasteltu 1960-luvun kontekstissa. Työssä on keskitytty alkuperäistilanteeseen sekä nykytilanteeseen. Korjaushistorian selvittäminen kokonaisuudessaan ja muutosvaiheiden analyysi eivät ole sisältyneet tehtävänantoon.

Arkistolähteinä on käytetty Helsingin kaupungin kiinteistöviraston Tilakeskuksen ja Helsingin kaupungin rakennusviraston arkistoja, joissa on tutkittu rakennusasiakirjoja. Myös rakennusviraston sähköistä palvelua Arskaa on käytetty. Asemakaavat ovat kaupunkisuunnitteluviraston arkistosta ja Oulun yliopiston arkkitehtiosastolta, jossa säilytetään arkkitehti Olli Kivisen originaalikokoelmaa. Ilmakuvat ovat Helsingin kaupungin kaupunkimittaus-

osastolta sekä Puolustusvoimien arkistosta. Vanhoja valokuvia on saatu päiväkodin valokuva-albumeista. Tärkeimpiä kirjallisia lähteitä ovat olleet uudisrakennusvaiheen rakennustyöselitykset ja kaupunkisuunnitteluviraston kirjaston Laajasalon kaavoitukseen liittyvä kirjallisuus. Myös verkkolähteitä on käytetty. Käyttäjänäkökulmasta olemme saaneet tietoa haastattelemalla päiväkodin henkilökuntaa. Imre Weörestistä saimme arvokasta tietoa hänen entisiltä työtovereiltaan Helsingin kaupungin rakennusvirastosta.

Ensimmäinen luku johdattaa aiheeseen, sisältää tehtävänannon ja perustiedot. Toinen luku käsittelee Laajasalon kaavallisia periaatteita ja rakentamista. Kolmas luku keskittyy päiväkotia Yliskylän uudisrakentamisvaiheeseen ja esittelee rakennuttajan, suunnittelijat ja alkuperäisen suunnitteluratkaisun. Neljäs luku kertoo päiväkodin arjesta ja sisältää päiväkodin johtajan Merja Koposen ja lastentarhanopettajan Marjatta Larikan haastattelut. Viides luku käsittelee päiväkodin nykytilaa ja sisältää kenttäkatselmuksen tulokset. Pihasta ja sisätiloista on tehty yleispiirteisiä havaintoja. Julkisivut on inventoitu rakennusosittain. Kohteesta on otettu dokumentointivalokuvia. Yhteenvetoluvussa arvioidaan rakennuksen merkitystä osana ympäristöään ja toisaalta aikansa päiväkotirakentamisen ja arkkitehtuurin kontekstissa. Selvityksessä on käytetty lähdeviitteitä ja lähdeluettelo on työn lopussa ennen korjaushistoriatiivistelmäliitettä.

1.3 Perustiedot

Kohteen nimi	Lasten päiväkoti Yliskylä, Daghemmet Yliskylä
Vanhat nimet	Yliskylän Lastentalo sekä Yliskylän lastentarha
Osoite	Köökarinpolku 1 / Kökarstigen 1, 00840 Helsinki Myös: Köökarinkuja 5 / Kökargränden 5
Kaupunginosa	49. kaupunginosa Laajasalo / Degerö
Suurpiiri	Helsingin kaupungin 6. suurpiiri
Kunta	Helsinki
Maakunta	Uusimaa
Lääni	Etelä-Suomen lääni
Kortteli	49052
Kiinteistötunnus	91-49-52-1
Tontti	Tonttinumero 1 Tontin pinta-ala on 14 242 m ² Tontti on rekisteröity 27.5.1966. Rekisteriysikö 91-49-52-1 on muodostunut rekisteriysiköistä 91-412-2-422 Puistola (1 393 m ²) ja 91-430-1-137 Turholm (12 849 m ²). Tontilla on voimassa rakennuskielto, sillä tontti ei ole voimassa olevan asemakaavan eikä tonttijaon mukainen. ⁶ Sitova tonttijako (091-8540): hyväksymispäivämäärä 3.4.1995, voimaantulopäivämäärä 21.4.1995, mutta uutta tonttijakoa ei ole rekisteröity. Tontti 91-49-52-1 jakautuu uuden tonttijaon mukaan tontiksi 91-49-52-3 (13 310 m ²) ja yleisiksi alueiksi 91-49-9901-0 ja 91-49-9903-32.
Rakennuttaja	Helsingin kaupungin rakennusviraston talorakennusosasto
Arkkitehti-suunnittelu	Arkkitehti Imre Weöres, Helsingin kaupungin rakennusviraston talorakennusosasto
Rakennesuunnittelu	Diplomi-insinööri Pentti Aalto, Insinööritoimisto P. Aalto
LVI-suunnittelu	Insinööri Leo Maaskola, Insinööritoimisto Leo Maaskola Oy
Pihasuunnittelu	Puutarha-arkkitehti Harald Carstens, Helsingin kaupungin rakennusviraston puisto-osasto
Rakennuslupa myönnetty	26.2.1968
Rakennuksen valmistumisvuosi	1968
Rakennuksen käyttöönotto	1969. Loppukatselmus pidettiin 8.10.1969.

Rakennuksen laajuustietoja

Bruttopinta-ala	1177 brm ²
Huoneistopinta-ala	707,0 m ²
Kerrosala	988 m ²
Kokonaistilavuus	3829 m ³
Kerroksia	1, lisäksi pohjoissiiven päässä kellari
Rakennusoikeus	1500 kem ²
Käytetty rakennusoikeus	988 kem ²

Käyttöhistoria

1969-	Lasten päiväkoti
1969–1993	Rakennuksen päädyssä on ollut myös talonmiehen asunto.

Omistus

Omistus	Helsingin kaupunki
Ylläpitäjä ja vuokraaja	Helsingin kaupungin Kiinteistövirasto, Tilakeskus

Asemakaava

Voimassa oleva asemakaava	Tunnus 10057, vahvistettu 23.6.1993, voimaantulo 9.7.1993. Tonttialue korttelissa 49052 on merkitty asemakaavassa julkisten lähipalvelurakennusten korttelialueeksi (YL). Autopaikkojen vähimmäismäärä tontilla on 1 autopaikka/250 kem ² . Rakennuksen tai sen osan suurin sallittu kerroslukumäärä on kaksi.
Vanhentunut asemakaava	Tunnus 5677, vahvistettu 23.9.1965, voimaantulo 23.10.1965.

Rakennussuojelu

Rakennussuojelu	Päiväkotirakennusta ei ole suojeltu.
-----------------	--------------------------------------

⁶ Rekisteriysikön 91-49-52-1 kiinteistörekisteriote 15.5.2015.

2. Laajasalon kaavalliset periaatteet ja rakentuminen

Ote Helsingin peruskartasta Laajasalon kohdalta. Päiväkoti Yliskylä on rengastettu kuvaan. Kruunuvuori jää kuvassa vasemmalle. MML.

2.1 Laajasalo

Laajasalon kaupunginosa sijaitsee merellisessä Itä-Helsingissä, kantakaupungin ja Kruunuvuoren-selän itäpuolella. Laajasalo on iso, kallioinen saari ikivanhan vesireitin varrella. Meri ja rannat ovat Laajasalon tärkeitä ominaispiirteitä ja suuri osa rantavyöhykkeistä on jätetty virkistyskäyttöön. Maastossa on suuria korkeusvaihteluja ja maisematilat vaihtelevat avoimista suljettuihin. Vanhat metsät, avokalliot ja jyrkät kallioleikkaukset ovat alueen arvokkaita ja säilytettäviä piirteitä ja ne tekevät Laajasalosta viihtyisän asuinalueen.

Keskiajalta 1800-luvun lopulle saakka Laajasalo oli saaristolaiskylä kalastaja-asutuksineen ja muuttamane isoine tiloineen. Ensimmäiset kartanot

viljelysmaaineen perustettiin saarelle 1600-luvulla. 1800-luvulla Laajasalon saaren rannoille alettiin rakentaa kesähuviloita, useita huviloita on vielä jäljellä. 1900-luvun alkupuolella Laajasaloon alkoi syntyä ympärivuotista omakotiasumista. Degerön taajaväkinen yhdyskunta perustettiin vuonna 1922 ja se kuului Helsingin maalaiskuntaan, kunnes se liitettiin Helsinkiin vuoden 1946 alueliitoksessa. Samalla ruotsinkielisen nimen Degerö rinnalle otettiin käyttöön suomenkielinen nimi Laajasalo.⁷

⁷ Laajasalon renessanssi, Lähtötiedot ja kehittämistavoitteet, liite 2. KSLK 22112011. Sivu 8. HEL PTP

Ensimmäinen Helsingin kaupunginvaltuuston päätös Laajasalon asemakaavan laatimisesta tehtiin jo 9.1.1946.⁸ Vuosina 1946–1949 laadittiin De-gerön asemakaavasuunnitelmia, jotka perustuivat kaareviin katulinjoihin ja korkeintaan kolmikerroksisten talojen tontteihin, mutta kaavaehdotuksia ei kuitenkaan hyväksytty. Saaren rakentuminen ja asemakaavoitus saivat vauhtia vasta 1960-luvun alussa, kun rakennusliike Otto Wuorio ja kaupunki olivat ostaneet laajoja maa-alueita. Ensin laadittiin kolmen isoimman kerrostaloalueen asemakaavat, minkä jälkeen siirryttiin kaavoittamaan pääasiassa pientaloalueita.⁹ Näistä ensimmäisenä kaavoitettiin Yliskylän luoteisosa, jossa lasten päiväkoti Yliskylä sijaitsee, ja kaavan laati arkkitehti, professori Olli Kivinen.

1960-luvun lopulla ja 1970-luvun alussa Laajasaloon rakennettiin runsaasti kerrostaloja. Vuonna 1970 Helsingin kaupungin kaupunkisuunnitteluvirasto antoi Olli Kivisen arkkitehtitoimiston tehtäväksi laatia kaksi vertailevaa, maankäytön tehostamiseen tähtäävää kaavarunkoluonnosta Laajasalon ja Vartiosaaren alueille.¹⁰ Kivisen laatima Laajasalon Yliskylän kortteleiden 49002, 49013–49029 asemakaava valmistui vuonna 1970. Yliskylän lastentarha lähialueineen säilyi suunnitelmissa ennallaan.¹¹ 1970-luvun alussa käyttöön otettu Laajasalon moottorikatu korvasi aiemmin suoraan muuhun katuverkkoon liittyneen väylän ja sen itäpuolelle rakennettiin kerrostaloalue ja ostoskeskus uusruutukaavan mukaisesti.¹²

Suurin osa Laajasalon nykyisestä asuntokannasta on 1970- ja 1980-luvuilta. Yhdyskuntarakennetta tiivistettiin 1990-luvulla uusilla kerrostaloilla. Alueen kaupalliset ja julkiset palvelut ovat keskittyneet Laajasalon pohjoisosaan. Lapsiperheiden osuus on Laajasalossa suuri ja alueella toimii tällä hetkellä 10 kaupungin päiväkotia, kaksi suomenkielistä peruskoulun ala-astetta ja yksi yhtenäinen peruskoulu.

Laajasalossa on käynnissä useita muutostöitä. Vanha ostoskeskus aiotaan korvata uudella. Laajasalon lounaiskärjessä olevan Helsingin öljysataman tilalle rakennetaan uutta Kruunuvuorenrannan asuntoaluetta yli 10 000 asukkaalle.¹³ Suunnitteilla oleva Kruunuvuorensilta yhdistäisi Laajasalon uudella

tehokkaalla tavalla Helsingin niemeen. Laajasalon renessanssi on osa Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston Esikaupunkien renessanssi –työkokonaisuutta. Laajasalon alueellisen kehittämissuunnitelman painopisteenä on Laajasalon laadullinen ja toiminnallinen kehittäminen yhdessä täydennysrakentamisen kanssa.¹⁴ Tulevaisuudessa Laajasalon alueelle ajetaan Laajasalon kaupunkibulevardia pitkin. Kruunuvuorenranta ja Vartiosaari tuovat mukanaan saaristoratikan, joka matkaa kaupungin keskustasta aina Vuosaareen asti. Laajasalosta kasvaa noin 35 000 asukkaan saaristokaupunginosa ja alueelle rakennetaan uusia asumisen paikkoja.¹⁵ Lapsiperheiden lukumäärä ja sitä myöten myös päiväkotipaikkojen tarve kasvaa.

2.2 Yliskylän luoteisosa

Yliskylän luoteisosan asemakaava 1965

Ensimmäinen Laajasalon kerrostalo- ja rivitaloalue kaavoitettiin Yliskylän osa-alueen luoteisosaan eli alueelle, jolla päiväkotia Yliskylä sijaitsee. Alue oli Helsingin kaupungin yleiskaavaehdotuksessa varattu asuntoalueeksi. Idässä alue rajoittui Laajasalontiehen, etelässä öljysatamille johtavaan Koirasaarentiehen, lännessä Henrik Borgströmintiehen ja pohjoisessa Yliskylän lahteen. Asemakaavan toimeksiantajana oli Helsingin kaupunki.¹⁶ Asemakaavasuunnittelusta vastasi arkkitehtitoimisto Olli Kivinen, jossa professori Olli Kivisen ohella työryhmään kuuluivat myös arkkitehti Marita Hagner ja arkkitehti Risto Kaakko. Alueen asemakaavallinen suunnittelu ja rakennusten suunnittelu tapahtuivat samanaikaisesti, joten eri suunnittelusektoreihin ja toteutukseen liittyvät näkökohdat olivat kiinteässä vuorovaikutussuhteessa toisiinsa. Rakennusten suunnittelusta vastasi pitkälti arkkitehtitoimisto Erkki Karvinen.¹⁷

Professori Olli Kivinen, joka teki Yliskylän lounaisosan asemakaavasta useampia versioita vuosina 1960–1965 ennen kuin asemakaava hyväksyttiin. Kivisen tekemä asemakaavaluonnos vuodelta 1960 oli sangen veistoksellinen ja siinä oli yhteneväisyyksiä hänen samanaikaisesti suunnittelemansa Pihlajamäen asemakaavan kanssa. Kivinen oli kaavaillut Yliskylään pitkiä ja kääntyileviä, maastonmuotoja seuraavia lonkeromaisia kerrostaloja sekä suorakulmaisia

8 Kivinen 1970, ei sivunumeroa.

9 Kaupunkisuunnitteluvirasto 1996, 38.

10 Arkkitehtitoimisto Olli Kivinen ky 1970, 3.

11 Arkkitehtitoimisto Olli Kivinen ky 1970, 15.

12 Laajasalon renessanssi, Lähtötiedot ja kehittämistavoitteet, liite 2. KSLK 22112011. Sivu 9. HEL PTP

13 Kähre-Maury 2009, 82.

14 KSV 2014, 5.

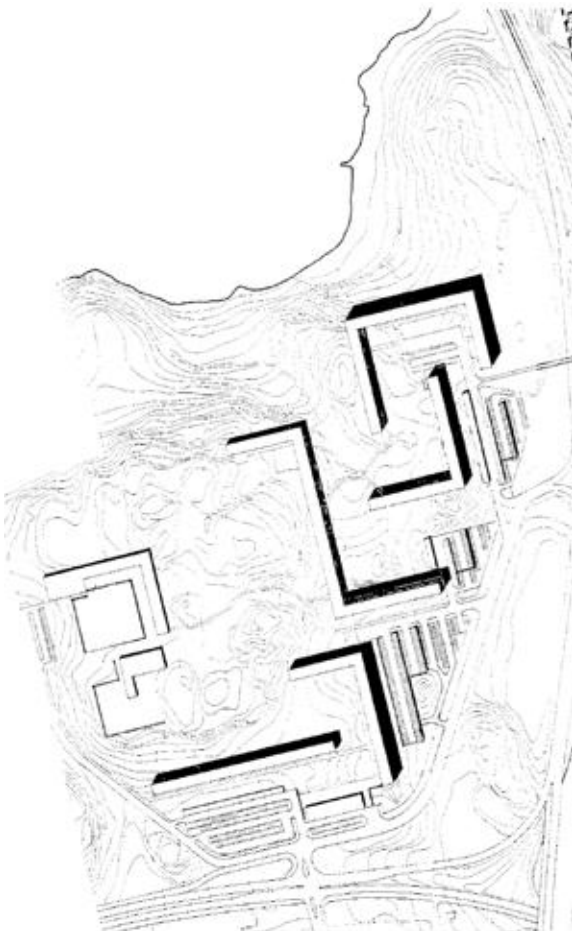
15 KSV 2014, 5.

16 Yliskylän luoteisosa, asemakaavaselostus, Olli Kivinen 1965.

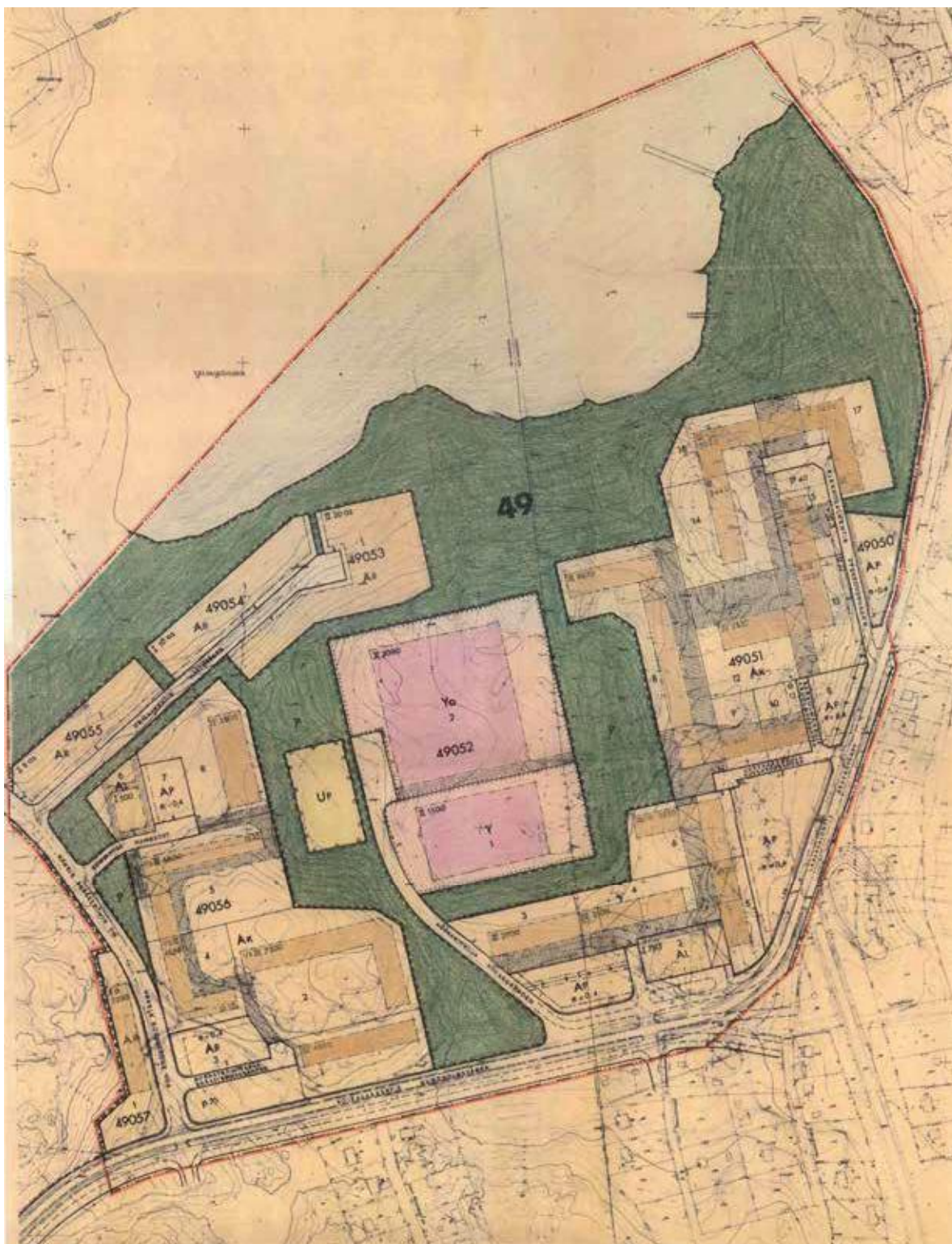
17 Arkkitehti 5/1971, 44.

Laajasalon Yliskylän ortoilmakuva vuodelta 1964. LPK Yliskylän tontti kuvan keskellä oli tällöin vielä rakentamatonta metsää. Kuvan alalaidassa näkyy vanhaa kaarevaa tietä, joka suoristettiin myöhemmin, kun alueelle rakennettiin kerrostaloja. © Kaupunkimittausosasto, Helsinki 2015.

Yliskylän luoteisosan illustraatio, joka julkaistiin *Arkkitiehti*-lehden numerossa 5/1971 sivulla 44. Asemakaavasuunnittelusta vastasi Arkkitehtitoimisto Olli Kivinen; professori Olli Kivinen, arkkitehti Marita Hagner ja arkkitehti Risto Kaakko. Kuvan vasempaan laitaan piirretyt koulu- ja päiväkotirakennukset eivät toteutuneet piirustuksen mukaisesti.

Arkkitehti Olli Kivisen laatima Yliskylän luoteisosan asemakaava 5677 vahvistettiin 23.9.1965. Vaaleanpunaisella väritetty kortteli 49052 jakautui eteläpuoliseen yleisten rakennusten korttelialueeksi tarkoitettuun (Y) tonttiin numero 1 ja pohjoispuoliseen opetustoiminnalle (Yo) varattuun tonttiin 2, joiden väliin jäi yleiselle jalankululle sekä huoltoliikenteelle tarkoitettu väylä. Käytännössä tontille 1 suunniteltiin lastentarhaa, ja tontille 2 koulua. Tontin 1 rakennusoikeudeksi on kaavassa määrätty 1500 kerrosneliometriä ja suurin sallittu kerrosmäärä on kaksi. Tontin länsipuolelle, Köökarinkujan varteen on kaavassa määritelty palloilukenttä (UP). Tästä pohjoiseen on muusta koordinaa-

tistosta poikkeavasti rannan suuntaa hakeva rivitalojen ja muiden kytkettyjen asuinrakennusten korttelialue. Tontin 1 länsi- etelä- ja itäpuolille on kaavaan merkitty asuntokerrostalojen ja autopaikkojen korttelialueita. Kaava-alueen kaakkoiskulmassa on liikerakennusten korttelialue (AL). Yleisissä ja liikerakennuksissa saa olla asuntoja ainoastaan kiinteistönhoidolle tarpeellista henkilökuntaa varten. Rakennusryhmien julkisivu- ja kattamismateriaalin sekä katto- muodon tulee olla yhtenäinen. Tonttien aitaamisessa tulee noudattaa yhtenäistä aitaamistapaa. Rakentamatta jäävät tontinosat, joita ei käytetä ajoteinä eikä paikoitukseen, on istutettava. © Oulun Yliopisto, Arkkitehtuurin tiedekunta.

pienempiä rakennuksia. Tätä asemakaavaluonnosta ei kuitenkaan hyväksytty. Olli Kivisen asemakaavaehdotuksessa vuodelta 1963 alueen lastentarha- ja koulukorttelille oli suunniteltu saavuttavan luoteesta päin kaartuvaa tietä pitkin. Muutoin luonnos vastasi pitkälti 23.9.1965 vahvistettua ja 23.10.1965 voimaan tullutta Yliskylän luoteisosan asemakaavasuunnittelmaa, joka oli voimassa, kun Yliskylän lastentalo rakennettiin.

Alueen maastoa ja maisemaa hallitsee osittain kaksi paljaskallioista kukkulaa, jotka reunoiltaan laskeutuvat paikoin jyrkästikin. Suunnittelualue on itään ja etelään laskeutuvaa rinnemaastoa, jonka korkeusvaihtelut ovat välillä 0–33 metriä merenpinnan yläpuolella. Asemakaava-alueen maaperän muodostavat pääosaltaan kallioperustaiset ja paikoitellen jyrkkäpiirteiset moreenimäet. Koillisosan kaunis mäntymetsikkö jätettiin kaavassa puistoalueeksi. Kaiken kaikkiaan puistoalueiksi jätettiin jopa kolmasosa alueesta. Kaava-alueella ei ollut vanhaa rakennuskantaa, muutamia vuokramaalla olevia puurakenteisia omakotitaloja lukuunottamatta. Alueen länsipuolen (noin 23 ha) omisti Helsingin kaupunki. Itäpuoli (noin 17,5 ha) oli yksityisessä omistuksessa.¹⁸

Olli Kivinen toteaa vuoden 1965 asemakaavaselostuksessaan, että alue suunniteltiin yleiskaavan mukaisesti asuntoalueeksi tarvittavine myymälärakennuksineen, yleisine rakennuksineen sekä urheilu- ja vapaa-alueineen. Suunnitelmassa pyrittiin suhteellisen tiiviisiin rakennusryhmiin, jotta käytävissä olevasta alueesta mahdollisimman suuri osa voitaisiin säilyttää luonnonvaraisena viheralueena samalla, kun rakennettu alue tarjoaisi lähtökohdan paitsi taloudelliselle toteuttamiselle myös vapaa-alueen vastakohtana suljetummalle kaupunkimaiselle piharyhmykselle, jossa mm. lasten leikkialueet sijaitsevat. Kaava-alueen periaatteellisenä ratkaisuna on kukkuloiden itä-, etelä- ja länsirinteitä reunustavat ja kokoojakatuja seuraavat kerrostalolamellit. Katujen ja asutopihojen välillä sijaitsevat paikoitusalueet. Vapaa-alueiksi varattiin kaavassa koillisosan kaunis mäntymetsikkö, rantavyöhyke, länsiosan pientaloryhmiä lukuun ottamatta sekä suuremman kukkulan laki osittain.

Kaava-alueen asuntokorttelit käsittivät sekä kerrostalotontteja että pientalotontteja, yhteensä 83 220 kerrosalaneliömetriä. Kerrostalojen kerrosmäärä vaihtelee kolmesta neljään maaston vaihteluista riippuen. Rivitalot sijoitettiin lähelle merenlahden arvokasta luontoaluetta. Kaavaan suunniteltiin kaksi liikera-

6 korttelissa 49056. Lisäksi korttelin 49051 tontin 17 rakennusoikeuteen sisältyi myymälä. Myymälöille varatut tilat tarkoitettiin elintarvike- ja muita päivittäin tarvittavia huoltomyymälöitä varten. Muu liike-elämä oli suunniteltu sijoitettavaksi alueen itäpuolelle rakennettavaan Laajasalon liikekeskustaan.¹⁹

Yleisiä rakennuksia varten varattiin kaksi tonttia korttelissa 49052, joka sijaitsee asuntokortteleiden keskellä vapaa-alueiden ympäröimänä. Tonttien yhteen laskettu rakennusoikeus oli 3 500 m² ja sallittu kerrosluku kaksi. Näille suunniteltiin lastentaloa ja koulua. Varsinaisia urheilualueita (U) alueella oli palloilukenttä. Liikenteen pääväyläksi suunniteltiin Laajasalon halki Santahaminasta Herttoniemeeseen kulkeva pääkokoojatie, jolle jätettiin tila jopa metroa varten.²⁰

Yliskylän luoteisosan rakentuminen

Asemakaava-alueen rakennukset saivat rakennuslupansa vuosina 1963–1970. Sisäasiainministeriön poikkeusluvalla Yliskylän lounaisosan rakennustyöt olivat käynnissä Laajasalontien länsipuolen ja Jussaarenkujan pohjoispuolen kortteleissa 49050 ja 49051 sekä korttelin 49056 tontilla no 2 jo ennen alueen asemakaavan hyväksymistä, ja ensimmäiset kerrostalot valmistuivat jo vuonna 1964.²¹ Orisarentien 1960-luvun korkeatasoista arkkitehtuuria edustavia rivitalorakennuksia lukuun ottamatta rakennukset noudattavat samaa suorakulmaista koordinaatistoa, jonka suunnat eivät kuitenkaan aivan noudata pääilmansuuntia. Suorakulmaisen otteen kontrastina tiestö on kaarevaa ja maastonmuotoja mukailevaa. Kerrostalokortteleista osa istutettiin veistoksellisesti voimakkaaseen kalliomaastoon ja ne edustavat ajan laadukasta suunnittelua.

Kortteleiden pitkien kerrostalomassojen räystäslinjat rakennettiin kaavaa noudattaen samalle korkeudella maantason vaihdellussa, mikä luo alueelle oman ilmeen. Rakennusten pohjakerroksiin tehtiin aukkoja, joiden läpi näkyy kehystettyjä maise- maotteita. Alueen pohjoisosasta rakennettiin Laajasalon ostoskeskukseen suora kevyen liikenteen raitti Laajasalontien yli.²²

Liiketilaja syntyi kaavan mukaisesti. Laajasalon ns. vanhassa ostoskeskuksessa Isosaarentiellä toimi vielä vuonna 1996 kahvio ja kampaamo.²³ Ostoskeskus purettiin 1990-luvulla pois ja sen tilalle valmistui

18 Yliskylän luoteisosa, asemakaavaselostus, Olli Kivinen 1965.

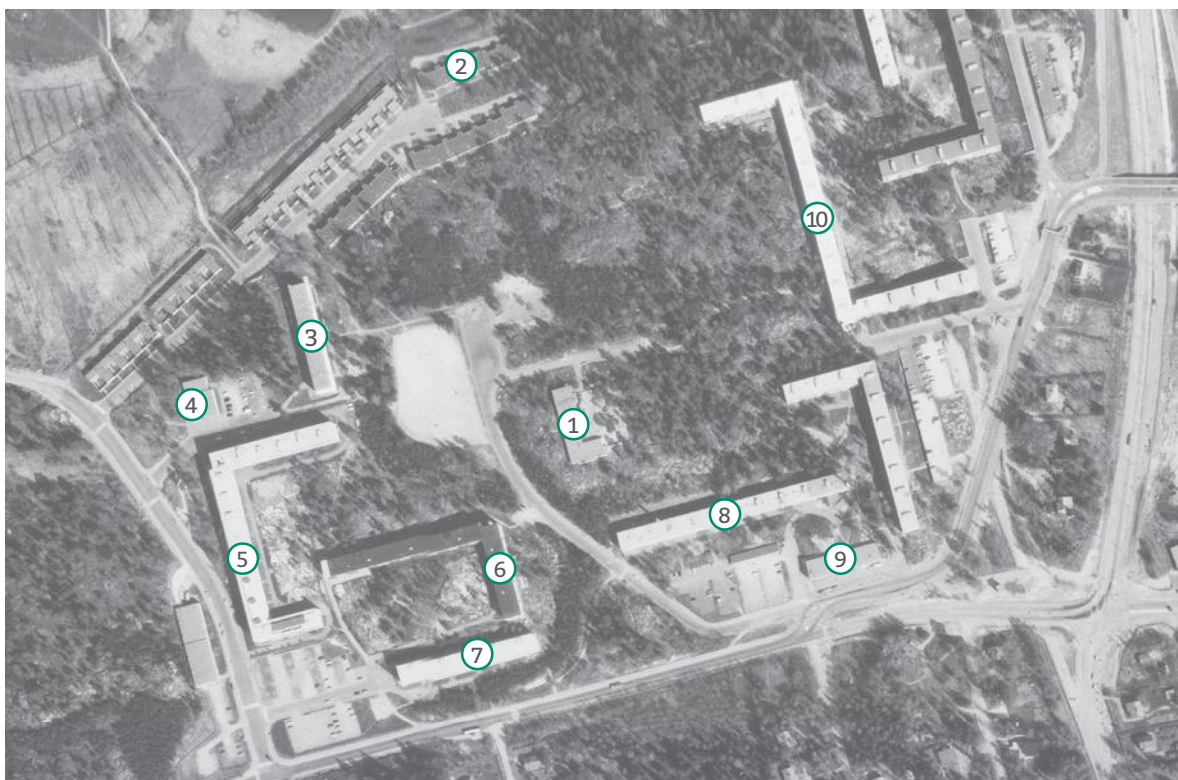
19 Väliniemi 2005.

20 Väliniemi 2005.

21 Yliskylän luoteisosa, asemakaavaselostus, Olli Kivinen 1965.

22 KSV 1996, 68.

23 KSV 1996, 68.

Laajasalon Yliskylän luoteisosan ortoilmakuva vuodelta 1976. Päiväkodin pohjoispuolisella tontilla ei tällöin enää sijainnut viipalekoulurakennuksia vaan ainoastaan leikkipuisto. Kaava toteutui pitkälti tavoitteiden mukaan. © Puolustusvoimat.

1. Lpk Yliskylä, rakennuslupa 1968, arkkitehti Imre Weöres	7. As Oy Laajakumpu, Borgströminkuja 1, rakennuslupa 1965, arkkitehti Tapani Niironen
2. Orisaarentie 6, rakennuslupa 1966	8. As Oy Yliskylän hovi, Köökarinkuja 3, rakennuslupa 1970, arkkitehti Erkki Karvinen
3. Kiinteistö Oy Kumianpää 2, liikerakennus, rakennuslupa 1968. Nykyisin asuinkäytössä.	9. Koirasaarentie 1, liikerakennus (ostoskeskus) purettu 1990-luvun lopulla ja paikalle rakennettu asuinrakennus
4. Kumpianpää 6, rakennuslupa 1966, arkkitehti Lasse Vianta	10. Jussaarenkuja 5, rakennuslupa 1963, arkkitehti Erkki Karvinen
5. As Oy Kumianpää 1, rakennuslupa 1966	
6. Borgströminkuja 4, rakennuslupa 1964, arkkitehti Touko Neronen	

2001 rinnekerrostalo. Myös Kumianpään liiketilat toteutuivat mutta rakennus toimii nykyisin omakotitalona ja nykyisin alueella ei enää ole kauppoja.²⁴ Alueella toimii nykyisin yksityinen ruotsinkielinen leikkikoulu.

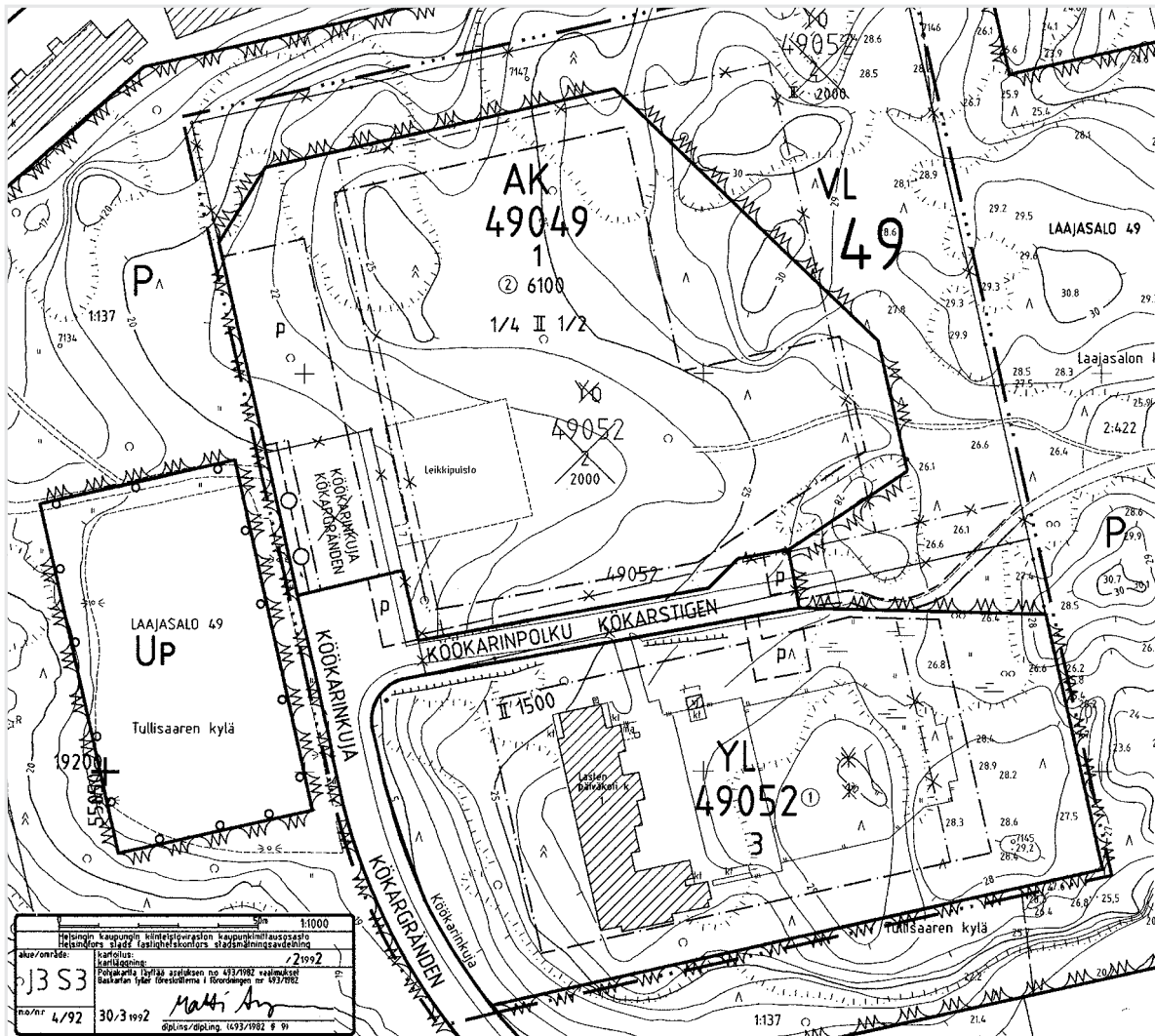
Yliskylän lastentalo valmistui asemakaavan mukaisesti alueen keskelle ja ympäristöään korkeammalle vuonna 1969. Sen L-kirjaimen muotoinen pohja noudattaa ympärillä olevien kerrostalojen koordinaatioita, mutta sen sisäpihan puoleiset seinät poimuilevat muusta rakennuskannasta poiketen. Alun perin aidattu piha-alue oli pieni, jolloin suuri osa kauniista mäntymetsästä jäi luonnontilaiseksi. Tontin etelän- ja idänpuoleiset mäntyvaltaiset metsäkaista-

leet ovat tutkimuksen mukaan iältään etelässä osin 41–60-vuotista, osin 121–162-vuotista puustoa ja itäpuolella pääosin 121–162-vuotista puustoa.²⁵ Lastentalon pohjoispuoliselle alueelle oli vuoden 1965 asemakaavassa suunniteltu koulu. Paikalle rakennettiin väliaikaisesti kaksi viipalekoulurakennusta, joissa toimi Yliskylän ala-asteen koulu noin vuosina 1965–1970. Yliskylän koulu sai vuonna 1968 pysyvän rakennuksensa Yliskylän keskustasta osoitteesta Holmanmoisiopolku 1 ja viipalerakennukset purettiin 1970-luvulla. Sen jälkeen tyhjällä tontilla toimi Köökarinkujan leikkipuisto, jossa oli hiekkalaatikoita, katos ja penkkejä.²⁶ Steiner-koulu luopui ympäristön

24 KSV 1996, 68.

25 Rossing 2011, 37.

26 Väliniemi 2005.

Lasten päiväkotiyksikön voimassa oleva asemakaava 10057 vahvistettiin 23.6.1993. Kaavassa vanha kortteli 49052 on jakautunut kahdeksi sitem, että kortteli 49052 käsittää vain päiväkotikorttelin, jolla on kaavamerkintä YL eli julkisten lähialueiden rakennusten korttelialue. Sen pohjoispuolelle on muodostettu kortteli 49049, joka on muutettu kaavassa asuinalueiden korttelialueeksi. Päiväkotitontti on saanut kaavassa uuden numeron 3 ja samalla osa vanhan tontin 1 koillisestä on lohkottu katu- ja puistoalueeksi. Sitova tonttijako (091-8540) on hyväksytty 3.4.1995, mutta uutta tonttijakoa ei ole rekisteröity. HEL PTP.

asukkaiden vaatimuksesta tontin rakentamisesta. Alueelle tehtiin asemakaavamuutos vuonna 1993. Uudessa asemakaavassa päiväkotiyksikön ja sen pohjoispuolisen tontin vanha yhteiskortteli jaettiin kahdeksi ja edellisessä kaavassa koulutoimintaan varattu alue muutettiin asuinalueeksi. Entiselle koulutontille rakennettiin arkkitehti Timo Vormalan suunnittelema korkeatasoinen pienkerrostaloalue. Helsingin kaupungin asunnot Oy Köökarinkuja 7:n kerrostalot valmistuivat 1995. Rakentamisen yhteydessä muutettiin myös Köökarinpolkua ja sen päätyyn rakennettiin päiväkodin henkilökunnan parkkipaikka sekä yleinen kääntymispaikka.

Yliskylän luoteisosassa on voimassa Helsingin yleiskaava 2002. Yleiskaavassa kohdealue on mer-

kitty kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittävä alueeksi. Alue on asumisen ja toimitilojen kerrostalovaltais- ta aluetta. Aluetta kehitetään asumisen, kaupan ja julkisten palvelujen sekä virkistyskäyttöön ja ympäristöhaittoja aiheuttamattomaan toimitilakäyttöön sekä alueelle tarpeellisen yhdyskuntateknisen huollon ja liikenteen käyttöön. Alueella ei ole voimassa olevaa osayleiskaavaa.

Laajasalon viistoilmakuva kohti pohjoista vuodelta 2006. Päiväkotirakennus on rengastettu kuvaan. Päiväkoti sijaitsee metsäisessä ympäristössä, lyhyen matkan päästä Yliskylän lahdesta. Ympärillä olevat 1960- ja 1970-lukujen asuinkerrostalot noudattavat päiväkotirakennuksen kanssa samaa Olli Kivisen asemakaavassa määriteltyä koordinaatistoa. Kuvassa oikealla näkyy kaarevalinjainen Laajasalontie. Vastarannalla näkyy Herttoniemen eteläosa. © Kaupunkimittausosasto, Helsinki 2015.

Laajasalon Yliskylän ortoilmakuva vuodelta 2014. Päiväkodin tontti on piirretty kuvaan. Päiväkodin länsipuolella on Köökarin kenttä. Pohjoispuolelle on valmistunut vuonna 1995 Helsingin kaupungin pieniä kaksikerroksisia vuokrakerrostaloja, joiden mittakaava poikkeaa vanhemmista kerrostaloista. © Kaupunkimittausosasto, Helsinki 2015.

2.3 Arkkitehti Olli Kivinen

Henkilöhistorian lähteenä on käytetty lähinnä Suomen arkkitehtuurimuseon verkkosivujen arkkitehti-esittelyä Olli Kivisestä.

Martti Olavi (Olli) Kivinen (1921–1999) syntyi Helsingissä, mutta kävi koulunsa Viipurissa, Sortavalassa ja Lappeenrannassa. Hän valmistui ylioppilaaksi Lappeenrannan lyseosta vuonna 1941, minkä jälkeen hän palveli sodissa. Kivinen opiskeli Teknillisessä korkeakoulussa arkkitehtuuria. Vuonna 1947 hän perusti oman arkkitehtitoimiston, mutta hän työskenteli samalla myös muiden toimistojen palveluksessa. Vuonna 1948 hän valmistui arkkitehdiksi. Vuosina 1948–1951 Kivinen teki töitä kaavoitukseen erikoistuneen professori Otto-Iivari Meurmanin toimistossa. Siellä työskennellessään hän kiinnostui yhdyskuntasuunnittelusta, josta muodostuikin hänen uransa tärkein ja tunnetuin osa-alue.

Olli Kivinen oli taitava ja tuottelias arkkitehti, joka menestyi myös arkkitehtuurikilpailuissa. Merkittävimmät työnsä hän suunnitteli 1960- ja 1970-luvuilla, jolloin Suomessa oltiin siirtymässä modernien asumalähiöiden aikakauteen. Uusi, maalta kaupunkiin muuttavia palveleva kaavoitustarve oli syntynyt jo 1950-luvulla. Kivisen arkkitehtitoimistosta tulikin yksi keskeisimmistä kaavoitukseen erikoistuneista toimistoista Suomessa. Hän kehitti lähiömallin, joka perustui kaupunkien hajakeskitykseen. Sitä käytettiin ensimmäisenä vuoden 1957 Hämeenlinnan yleiskaavassa. Tätä uutta lähiömallia kutsuttiin keuhkokaavioksi ja sitä sovellettiin useimmissa Suomen kaupungissa.

Kivinen suunnitteli lähes ympäri maan. Ulkomaille tehdyistä suunnitelmistaan toteutettiin osittain kokonaisvaltainen kaupunkisuunnitelma Ras Lanuf (1979–1982) Libyassa. Moni projekti sai alkunsa kilpailumenestyksen perusteella. Oman toimistonsa rinnalla hän työskenteli myös mm. Etelä-Saimaan Seutusunnitteluliiton arkkitehtina vuodesta 1952 alkaen.

Kivisen tuotantoon kuuluu seutu-, yleis- ja asemakaavoja sekä rakennuksia, kuten siunauskappeleita ja liiketaloja. Hän suunnitteli Joensuun yleiskaavan (1949–1951), Helsingin Pihlajamäen (1959–1960) sekä Haminan keskustasuunnitelmat (1962). Yhdessä Meurmanin kanssa hän laati Lappeenrannan ja Lauritsalan yleiskaavan (1949–1956). Vuosina 1960–1965 Kivinen työskenteli Yliskylän luoteisosan

asemakaavan parissa. Kaava vahvistettiin 1965 ja se oli voimassa, kun Yliskylän lastentalo rakennettiin. Olli Kivinen suunnitteli myös Laajasalon keskustan asemakaavan (1970), joka koski kortteleita 49002, 49013–49029. Hänen toimistonsa laatima Raahen Ollisaaren rautatehtaan työntekijöiden lähiösuunnitelma (1968–1972) käsitti kaavoituksen ohella myös rakennussuunnitelmat. Kivisen laatimalle kaava-alueelle Pihlajanmäkeen toteutettiin myöhemmin Suomen ensimmäinen täyselementtitekniikalla toteutettu asumalähiö ja siitä tulikin Kivisen uran tunnetuin työ.

Kivinen käsitteli jokaista aluesuunnittelukohdetta ainutlaatuisena kokonaisuutena, jossa hän huomioi ympäröivän infrastruktuurin, alueen käytettävyyden, maaston muodot, esteettisyyden sekä teknisesti toimivat ratkaisut. Hän myös arvosti luonnon kauneutta. Vuonna 1960 hän väitteli tekniikan tohtoriksi aiheenaan kaupunkien keskustojen rakennusoikeus, kehitys ja mitoitus. Hän oli ensimmäinen yhdyskuntasuunnittelun alalta väitellyt suomalainen arkkitehti. Hän oli toiminut Teknillisen korkeakoulun asemakaavaoppiin liittyvissä opetustöissä jo vuodesta 1948 alkaen, mutta vuonna 1960 hänet nimitettiin Teknillisen korkeakoulun asemakaavaopin professoriksi. Vuonna 1972 hänet nimitettiin Yhdyskuntasuunnittelun Jatkokoulutuskeskuksen (YJK) professoriksi. Hän jäi eläkkeelle vuonna 1988.

Kivisen toimisto oli yksi maan laajimmista arkkitehtitoimistoista ja hänen elämäntyönsä ansiosta suomalaisten kaupunkien kaavoittaminen monipuolistui. Olli Kivinen toimi Suomen arkkitehtiliiton puheenjohtajana vuosina 1959–1960.

Olli Kivisen originaalikokoelmaa säilyttää Oulun yliopiston arkkitehtuurin osasto.

3. Lasten päiväkotit Yliskylän rakentaminen

3.1 Rakennuttaja

Lasten päiväkotit Yliskylän rakennuttajana toimi Helsingin kaupungin rakennusviraston talorakennusosasto. Rakennusvirasto on yksi Helsingin kaupungin virastoista ja sen toiminta alkoi vuonna 1878 rakennuskonttorin nimellä. Yliskylän lastentalon suunnitteluaikana vuonna 1968 rakennusviraston osastoja olivat yleinen osasto, talorakennusosasto, katurakennusosasto, puhtaanapito-osasto ja puisto-osasto.²⁷ Talorakennusosastoon kuuluivat puolestaan suunnittelutoimisto, työtoimisto ja koneteknillinen toimisto. Vuonna 1968 talorakennusosastossa oli 26 arkkitehtiä ja 33 insinööriä. Osaston päällikkönä toimi vs. kaupunginarkkitehti Sakari Siitonen. Suunnittelutoimiston päällikkönä toimi apulaiskaupunginarkkitehti Ossi Leppämäki, jonka allekirjoitukset ovat myös Yliskylän lastentarhan piirustuksissa.²⁸

Talorakennusosaston tehtävänä oli huolehtia kaupungin yleisiin töihin sisältyvien uudisrakennusten ja rakennusten peruseräparannusten suunnittelu-, rakentaja- ja rakennuttajatehtävistä. Osaston arkkitehdit ja insinöörit ottivat asiantuntijoina osaa eri hallintokuntien suorittamaan rakennuskohteiden esisuunnitteluun. Osasto suoritti eri hallintokuntien tilauksesta rakennusten korjaus- ja kunnossapitotöitä. Lisäksi osasto suoritti kaupungin rakennusten lämmöntarkkailua sekä lämmitys- ja ilmanvaihtolaitosten huolto- ja säätötehtäviä.²⁹

Vuonna 1968 urakalla valmistuneisiin rakennuksiin kuuluivat seuraavat lastentarharakennukset: Kontulan, Jakomäen, Yliskylän, Etelä-Haagan, Kannelmäen toisen, Pihlajamäen toisen, Leppäsuon, Tapanilan, Kontulan toisen ja Vuosaaren lastentarhan

rakennukset.³⁰ Vuonna 1969 vireillä olleita kaupungin lastentarharakennusten suunnittelutöitä olivat Kannelmäen toinen lastentarha, Pihlajamäen toinen lastentarha sekä Leppäsuon, Tapanilan, Tapaninvainion, Roihuvuoren, Veräjämäen, Kotikallion, Vuosaaren ja Santahaminan lastentarhat.³¹

3.2 Suunnittelijat

Lasten päiväkotit Yliskylän arkkitehtisuunnittelusta vastasi Helsingin kaupungin rakennusviraston talorakennusosaston rakennusarkkitehti Imre Weöres. Rakennesuunnittelmia laati diplomi-insinööri Pentti Aalto, Insinööritoimisto P. Aalto. LVI-suunnittelmia laati insinööri Leo Maaskola, Insinööritoimisto Leo Maaskola Oy.

Pihasuunnittelusta vastasi Kööpenhaminan arkkitehtikoulussa opiskellut Helsingin kaupungin rakennusviraston puisto-osaston puutarha-arkkitehti Harald Carstens.

Rakennusarkkitehti Imre Weöres

Imre Sakari Weöres syntyi 30.9.1930 Unkarissa. Hänen isänsä oli Helsingin yliopiston unkarin kielen opettaja, kääntäjä Gyula Weöres, äiti oli suomalainen.³²

Imre Weöres opiskeli Unkarissa ensin kaksi vuotta arkkitehtuuria teknillisessä korkeakoulussa, sen jälkeen neljä vuotta sisustusarkkitehtuuria.³³ Suomessa hänen tutkintonsa katsottiin vastaavan lähinnä ra-

27 Helsingin kunnalliskertomukset 1968, 221.

28 Helsingin kunnalliskertomukset 1968, 233.

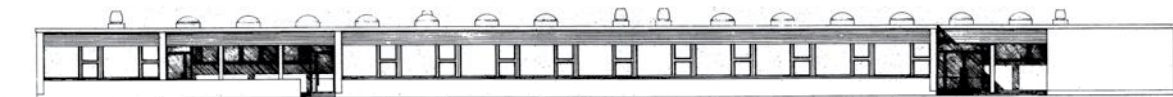
29 Helsingin kunnalliskertomukset 1968, 234.

30 Helsingin kunnalliskertomukset 1968, 235.

31 Helsingin kunnalliskertomukset 1969, 219.

32 MFA:n kirjastonhoitaja Suvi Juvosen sähköposti 23.4.2015.

33 Suullinen tiedonanto, Rea Merilä 29.4.2015, HKR:n arkkitehtuuri-osasto.

Imre Weöresin suunnitteleman lasten päiväkoti Sakaran julkisivut länteen 10.3.1970. Rakennus on peruskorjattuna edelleen päiväkotikäytössä ja se sijaitsee Kontulassa. Sakaran arkkitehtuurissa on samankaltaisia piirteitä kuin Yliskylän päiväkodissa: yksikerroksisuus, valkoisen tiilen käyttö, kattoikkunat ja ulkonukkumakatos. ARSKA.

kennusarkkitehdin tutkintoa.³⁴ Tämän takia hänestä ei myöskään ole mainintaa arkkitehtimatrikkeleissa.

Helsingin kaupungin henkilökortista käy ilmi, että Weöres otettiin töihin kaupungin rakennusviraston talorakennusosastolle piirustusharjoittelijana maaliskuussa 1957. Harjoittelun jälkeen hän toimi osaston sisustusarkkitehtina 1957–1973. Tämän jälkeen hän työskenteli talorakennusosaston rakennusarkkitehtina aina eläkkeelle jäämiseensä asti 1993.³⁵ Weöresin kanssa työskennelleet kollegat muistavat hänen olleen työteliäs.³⁶ Hän erikoistui päiväkotien suunnitteluun ja suunnitteli työuransa aikana Helsinkiin seuraavat lasten päiväkodit: Maunulan lastentarha ja nuorisotalo (1960)³⁷, Lpk Yliskylä (1967–69), Lpk Suurmetsä (1972), Lpk Sakara (1970–72), Lpk Koulutanhua (1973), Lpk Koralli (1976–78) ja Lpk Tavi (1986).³⁸

Suurmetsän päiväkodin vanhasta rakennuksesta jätettiin vuoden 2001 korjaus- ja laajennustöissä jäljelle vain runko. Sakaran päiväkodissa Kontulassa on samoja piirteitä kuin Yliskylässä: rakennus on yksikerroksinen, valkoinen tiilirakennus, jossa on kattoikkunoita. Sakaran päiväkotirakennus on peruskorjattu 1980-luvun lopulla ja vuonna 2013 ja edelleen käytössä. Laajasalon Yliskylässä kirjaston naapurissa sijainnut yksikerroksinen, tiilinen Koulutanhuan päiväkoti sai purkuluvan vuonna 2011 ja päiväkodin paikalle rakennettiin asuntoja. Myös Koulutanhuan päiväkodin rakennus oli yksikerroksinen, kattoikkunallinen tiilirakennus, mutta pohjamuodoltaan se oli H-kirjaimen muotoinen. Koulutanhuan päiväkodin toiminta siirtyi vuonna 2009 valmistuneeseen Ilometsän päiväkotiin, joka

rakennettiin lähistöllä sijaitsevalle tontille. Päiväkoti Korallin vanha rakennus sai purkuluvan vuonna 2007 vaikeiden sisäilmaongelmien ja laajalti vaurioituneiden rakenteiden takia ja paikalle valmistui uudisrakennus vuonna 2011.³⁹ Weöres suunnitteli myös paljon leikkipuistojen majoja ja piharakennuksia.⁴⁰

Päiväkotirakennusten ohella Weöres suunnitteli myös muita uudisrakennuksia sekä osallistui korjaushankkeisiin.⁴¹ Vuonna 1963 Weöres suunnitteli yhdessä arkkitehti Hely Ijäksen kanssa Helsingin standardikioskin, joka oli tiukan modernistinen tasakattoinen kuutio ja jota käytettiin sanomalehti- ja nakkikioskeina halki kaupungin.⁴² Weöresin suunnittelema Laajasalon kirjasto- ja nuorisotalo valmistui vuonna 1976. Kirjaston sisustuksessa on käytetty valkoisen rinnalla voimakkaita värejä, kuten keltaista, oranssia, vihreää ja violettiä. Rakennuksen keskellä on vehreä atriumpiha, joka on kesäisin asiakkaiden käytössä.⁴³ Weöresin suunnittelema rakennuksia ovat myös punatiilinen Lauttasaaren nuorisotalo ja sivukirjasto⁴⁴ (1986) sekä Pohjois-Malminkartanon monitoimitalo (1989).

Weöresin arkkitehtuuri on ajalleen tyypillistä arkirakentamista. Hän suosi tasakattoisia tiilirakennuksia. Hänen suunnittelemiensa päiväkotien pohjaratkaisut perustuivat keskikäytäväperiaatteeseen ja luonnonvaloa saatiin käytäville kattoikkunoiden avulla.

Työuransa päätyttyä Imre Weöres sai kaupungilta Helsinki-mitalin.⁴⁵

34 Rea Merilän sähköposti 28.4.2015, HKR:n arkkitehtuuri- ja suunnitteluosasto.

35 Suullinen tiedonanto, Rea Merilä 29.4.2015, HKR:n arkkitehtuuri- ja suunnitteluosasto.

36 Suullinen tiedonanto, Rea Merilä 29.4.2015, HKR:n arkkitehtuuri- ja suunnitteluosasto.

37 maunula.net, Maunulan 60- ja 70-luvun rakennuskannan arkkitehteja. Nuorisotalona toiminut rakennus muutettiin 1995 Maunulan kirjastoksi.

38 Rea Merilän sähköposti 28.4.2015, HKR:n arkkitehtuuri- ja suunnitteluosasto.

39 Päiväkoti Korallin johtaja Helena Henrikssonin sähköposti 13.5.2015.

40 Rea Merilän sähköposti 28.4.2015, HKR:n arkkitehtuuri- ja suunnitteluosasto.

41 Rea Merilän sähköposti 28.4.2015, Helsingin kaupungin rakennusviraston arkkitehtuuri- ja suunnitteluosasto.

42 www.alvaraalto.fi, Anne Mäkisen artikkeli *Standard Kiosks In Helsinki*.

43 www.laajasalo.net, Kaupunkipolku

44 Pajalahdentie 10 A b, 00200 Helsinki

45 HKA:n tutkija Panu Haaviston sähköposti 29.4.2015.

Puutarha-arkkitehti Harald Carstens

Harald Carstens opiskeli Kööpenhaminan arkkitehtikoulussa puutarha-arkkitehdiksi. Hän työskenteli HKR:n viherosastolla vuosina 1965–1977.⁴⁶ 1970-luvun lopulla tehtiin Helsingin keskustapui-
toissa monia kunnostuksia,⁴⁷ joista Carstens laati mm. Kolmikulman (1972)⁴⁸ ja Lapinlahden puistikon kunnostussuunnitelmat (1973)⁴⁹. Carstens sai vaikutteita tanskalaisen modernismin kulmikkaasta muotokielestä.⁵⁰

Insinööri Leo Maaskola

Leo Maaskola (1923–2015) syntyi Helsingissä, palveli jatkosodassa vuonna 1944 ja 1948 hän valmistui insinööriksi Helsingin teknillisestä opistosta Agricolankadulta. Vuonna 1956 hän perusti kotitaloonsa Helsingin Huvilakadulle LVI-suunnittelutoimiston nimeltä Insinööritoimisto Leo Maaskola Oy, jota hän johti eläkkeelle jäämiseen asti vuoteen 1986. Hänen toimistonsa kasvoi nopeasti LVI-suunnittelualan merkittäväksi toimijaksi. Toimintansa ensimmäisinä vuosikymmeninä LVI-ala oli murrosvaiheessa ja erityisesti kehittyvä ilmanvaihtotekniikka edellytti suunnitteluosaamista ja uusien ratkaisujen perusteluita. Toimistoa työllistivät paljon Helsingin yliopisto ja Rakennushallitus.⁵¹

3.3 Suunnitteluratkaisu

Yliskylän lastentalon uudisrakennuksen rakennuspiirustukset ovat Helsingin kaupungin rakennusviraston tonttiosaston arkkitehti Imre Weöresin laatimat ja ne on päivätty 10.4.1967. Piirustuksissa on myös suunnitelmat hyväksyneen Weöresin esimiehen, HKR:n talorakennusosaston suunnittelutoimiston päällikön, apulaisarkkitehti Ossi Leppäsen allekirjoitukset. Helsingin kaupunginhallitus lähetti hyväksymänsä piirustukset rakennuslupamääräyksiin ja kustannusarvioineen sosiaaliministeriöön vahvistettaviksi marraskuussa 1967. Rakennuslupa vahvistettiin 8.2.1968. Rakennus valmistui vuonna 1968, mutta loppukatselmus pidettiin vasta lokakuussa 1969, jonka jälkeen toiminta voitiin aloittaa.

Sijoitus tontille ja tilahahmo

Kahdesta siivestä koostuva yksikerroksinen, pohjaltaan L-kirjaimen muotoinen päiväkotirakennus toteutettiin Köökarinpolkun ja Köökarinkujan kulmaan, ympäröiviä rakennuksia korkeammalle niin, että rakennuksen pohjois- ja eteläsiiven väliin muodostui aidattu piha-alue. 1960-luvun arkkitehtuurille tyyppillisesti rakennuksen ilme on horisontaalinen, suorakulmainen ja tasakattoinen. Rakennus sovitettiin lähiympäristön rakennusten koordinaatistoon, hie-
man vinoon pohjois-eteläakselista. Matalan hahmon aksentiksi rakennettiin talon pohjoispuolelle korkea tiilipiippu. Rakennuksen alkuperäinen kerrosala oli 951 m² ja tilavuus 3440,0 m³.

Pohjaratkaisu ja toiminnot

Yliskylän lastentalon pohja perustui L-kirjaimen muotoiseen pohjaan ja keskikäytäviin. Alun perin pohjoissiiven päädyssä oli talonmiehen asunto. Muu osa pohjoissiivestä otettiin lastentarhan käyttöön ja siellä toimi kolme isojen lasten ryhmää. Eteläsiivessä toimi pienten lasten seimi, jossa oli kolme pienryhmää.

Talonmiehen asunnossa oli pitkä eteinen, josta oli yhteydet wc-tilaan, kylpyhuoneeseen, itään päin avautuvaan makuuhuoneeseen sekä länteen päin suuntautuvaan olohuoneeseen, johon liittyi myös ulkoparveke. Keittiö sijoittui vasten pohjoisseinää.

Pohjoissiiven keskikäytävä suunniteltiin portaittain leveneväksi. Vastaava porrastus heijastuu myös itäjulkisivuun. Eteishalliin saatiin luonnonvalo rakentamalla kattoon kuusi pyöreää kattoikkunaa. Pihan puolelle sijoitettiin lasten ryhmähuoneet ja lännen puolelle henkilökunnan tilat, keittiö sekä wc- ja pesutilat. Hallin pohjoispuolelle sijoittuivat laulu- ja leikkisali sekä lastenhuone, joiden tilat pystytettiin yhdistämään tapahtumia varten suureksi tilaksi avaamalla haitariovet. Lastentarhalla oli myös oma eristyshuoneensa sairaita lapsia varten.

Seimen käyttämissä eteläsiiven tiloissa oli nukkumaterassi vauvoille. Lastenvaunuja varten oli omat säilytystilansa rakennuksen sisänurkassa. Leveän käytävän pihan puolelle sijoittuivat apukeittiö, eristys-
huone, wc- ja pesuhuoneet sekä kuivaushuoneet. Ulkoleikkivälineitä varten oli omat huonetilansa siiven itäpäädyssä. Lasten ryhmähuoneet sijoittuivat etelän puolelle.

Kellaritiloja rakennettiin ainoastaan pohjoissiiven pohjoispäätyyn. Kellariin kulku järjestettiin betonisia ulkoportaita pitkin talonmiehen asunnon sisäänkäynnin vierestä. Kellaritiloihin rakennettiin 60 hengen väestönsuoja, varastotiloja ja öljylämmityskattilat.

46 Heinänen 2009, 118.

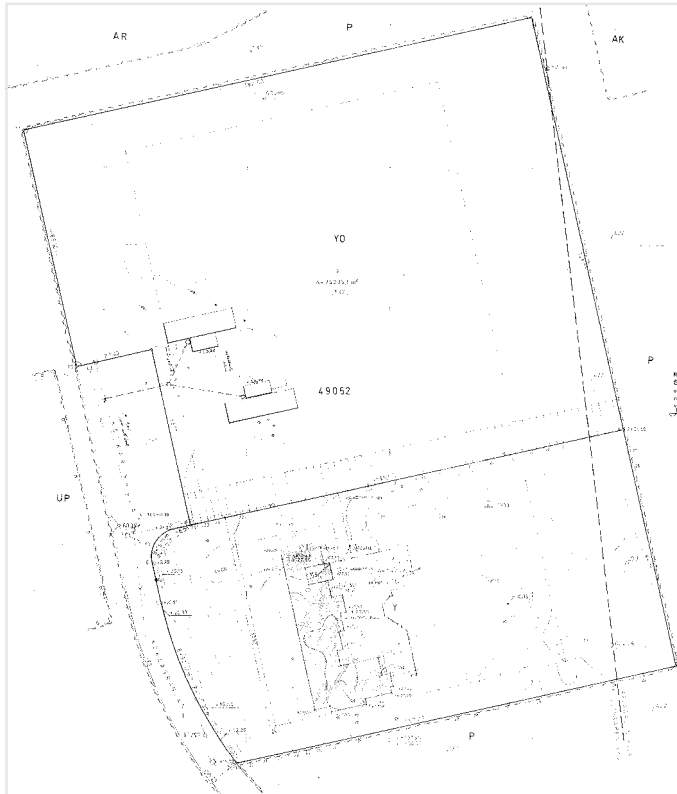
47 Heinänen 2009, 38.

48 Heinänen 2009, 46.

49 Heinänen 2009, 53.

50 Heinänen 2009, 38.

51 HS 15.3.2015. Leo Maaskolan muistikirjoitus.

Yliskylän lastentalon ja Yliskylän tilapäisen kansakoulun asemapiirros vuodelta 1967. L-kirjaimen muotoinen Yliskylän Lastentalo sijoittuu Köökarinpolun itäpuolelle, katutasoa reilusti korkeammalle metsäiseen rinnemaastoon. Asemakaavassa määritelty tontin alue, jolla voi rakentaa 1500 kerrosneliömetriä, on merkitty kuvaan pistekatkoviivalla. Itäosa tontista jätettiin rakentamatta. HKR.

Julkisivut

Rakennuksen lännenpuoleinen julkisivu on korostuneen horisontaalinen ja sen sommitelma perustuu nauhaikkunoihin, joiden alapuolella on korkea maalaamaton betonisokkeli ja yläpuolella kalkkiahiekkatiilimuuraus. Rakennuksen alkuperäiset ikkunat olivat sisäänaukeavia kaksinkertaisia maalattuja puuikkunoihin. Pellitykset tehtiin galvanoidusta pellistä ja maalattiin vaaleanharmaaksi. Länsijulkisivun pohjoispäässä oli parveke ja sen alla kellarikerroksessa sisäänotto. Pohjoissiiven idän puoleinen julkisivu on tavallaan rakennuksen pääjulkisivu, vaikka se avautuikin pihaan päin. Sen porrastettu rytmi ja suuret ikkunat suunniteltiin sisätiloista käsin, jotta käytävään saatiin tilaa ja toisaalta jotta lasten huoneista olisi paras mahdollinen näköyhteys metsäpihalle. Ikkunoiden välissä on kylästetystä männystä tehtyjä paneloituja pintoja.

Rakennuksen pohjoispääty sijaitsee rinteessä ja päädyn sokkeli nousee korkealle. Pohjoissivussa korostuivat irti rakennuksesta sijoitettu korkea tiilinen savupiippu sekä pystypinnainen teräksinen sisäänantuloportti. Eteläsiiven etelän puoleisessa julkisivussa oli pieni porrastus ja nukkumaterassi.

Taloon tehtiin useampia sisäänkäyntejä. Talonmiehen asunnon sisäänkäynti sijoitettiin aidatun alueen ulkopuolelle, pääsisäänkäynti ja pienten lasten sisäänkäynti sijoituivat pohjoissiiven itäseinälle. Li-

säksi eteläsiiven itäpäähän rakennettiin sisäänkäynti, jolla oli oma suojakatoksensa. Nukkumaterassille oli yhteys seimen hallista. Ulko-ovet karmineen tehtiin tammesta lasiovina. Kellarin, talonmiehen asunnon ja ulkoleikkivälinehuoneen ovet olivat lämpöeristettyjä paneeliovina. Karmit tehtiin männystä.

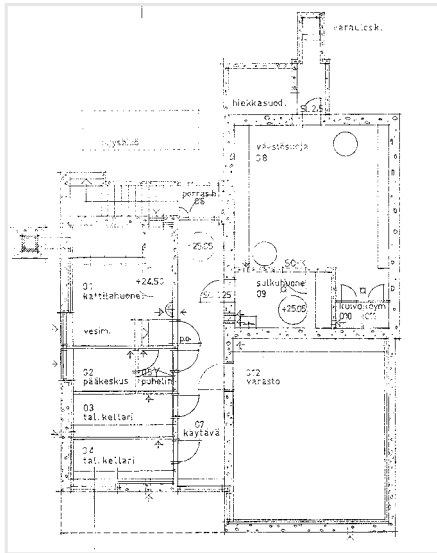
Rakenne

Rakennuksen kantavina rakenteina ovat teräslaatat ja betoni/kahitiilirakenteiset seinät sekä länsijulkisivun puolella teräsbetonipilarit.

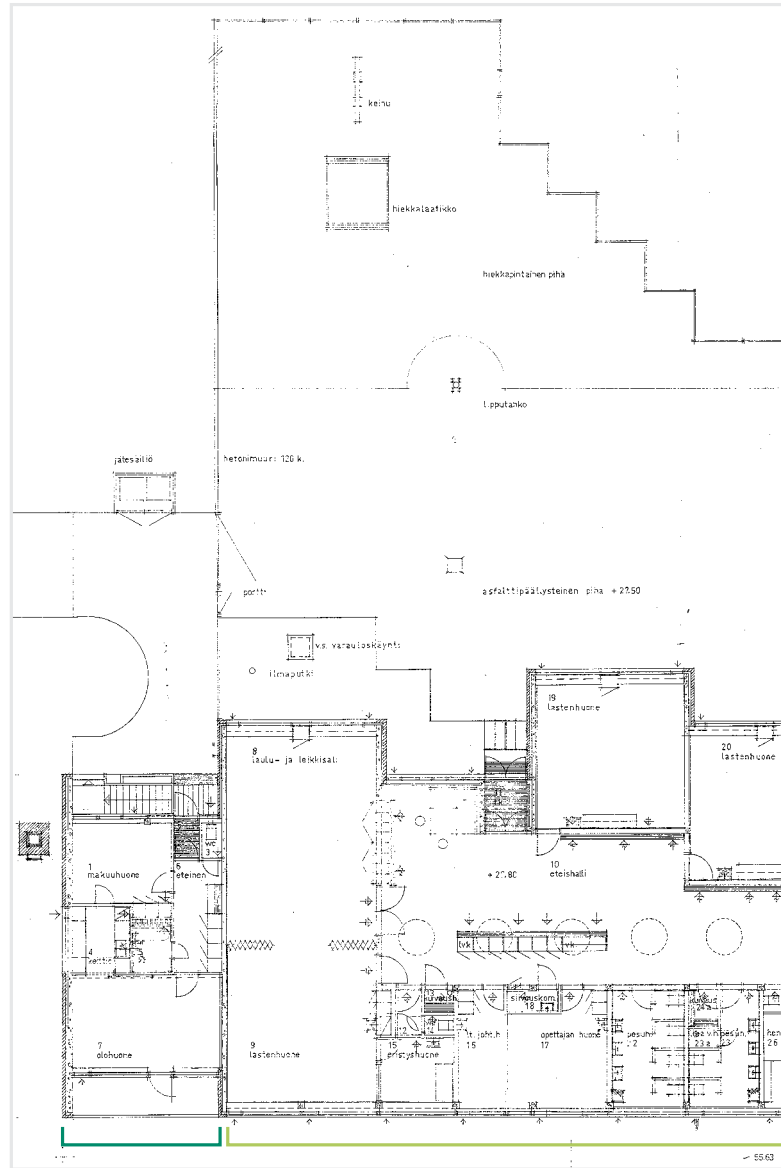
Rakennus perustettiin paikallavaletuille teräsbetoniperustuksille. Alapohjana toimii joko kantava tai maanvarainen teräsbetonilaatta, jonka päällä on ensimmäisessä kerroksessa noin 20 cm kevytsoraa ja noin 4 cm teräsbetoninen pintalaatta. Perusmuurit ovat paikallavalettua teräsbetonia. Myös ulkoterasien kantava laatta tehtiin teräsbetonista. Sokkeli on paikoin korkea ja siinä on sandwich-rakenne: ulkoa sisälle päin betoni, lämmöneriste ja tiili.

Suurin osa seinäpinoista muurattiin kalkkimenttilaastilla kalkkiahiekkatiilestä, saumaustapana käytettiin viistosaumaa. Seinät eristettiin vuorivilalevyillä. Rakennukseen suunniteltiin kolme erilaista ulkoseinätyyppiä. Ensimmäisen ulkoseinätyypin rakenne ulkoa sisälle on kalkkiahiekkatiili, vuorivilalevy ja teräsbetoni. Toisessa tyypissä materiaaleina

Pohjapiirustukset

Kellarikerroksen pohja 1967. Ainoastaan rakennuksen pohjoispäädyssä on kellaritiloja. HKR.

Ensimmäisen kerroksen pohja 1967. HKR.

ovat teräsbetoni, vuorivillalevy ja kalkkihiekkatiili. Kolmannessa ulkoseinätyypissä uloimpana kerroksena on mäntypaneeli, takana on rimoitus, eristyspaperi, vuorivillalevy ja sisäpuolella teräsbetoni.

Rakennukselle tehtiin tasakatto. Yläpohjarakenne ylhäältä alas oli tuuletettu kaksinkertainen huopakate, 4 cm betoninen pintalaatta, 25–40 cm leca-soraa ja 15 cm betonilaatta. Katolle rakennettiin kuusi pyöreää ikkunakupua. Pellitykset tehtiin galvanoidusta pellistä ja maalattiin vaaleanharmaaksi. Hormipiiput pellitettiin. Katolle rakennettiin kattokaivot.

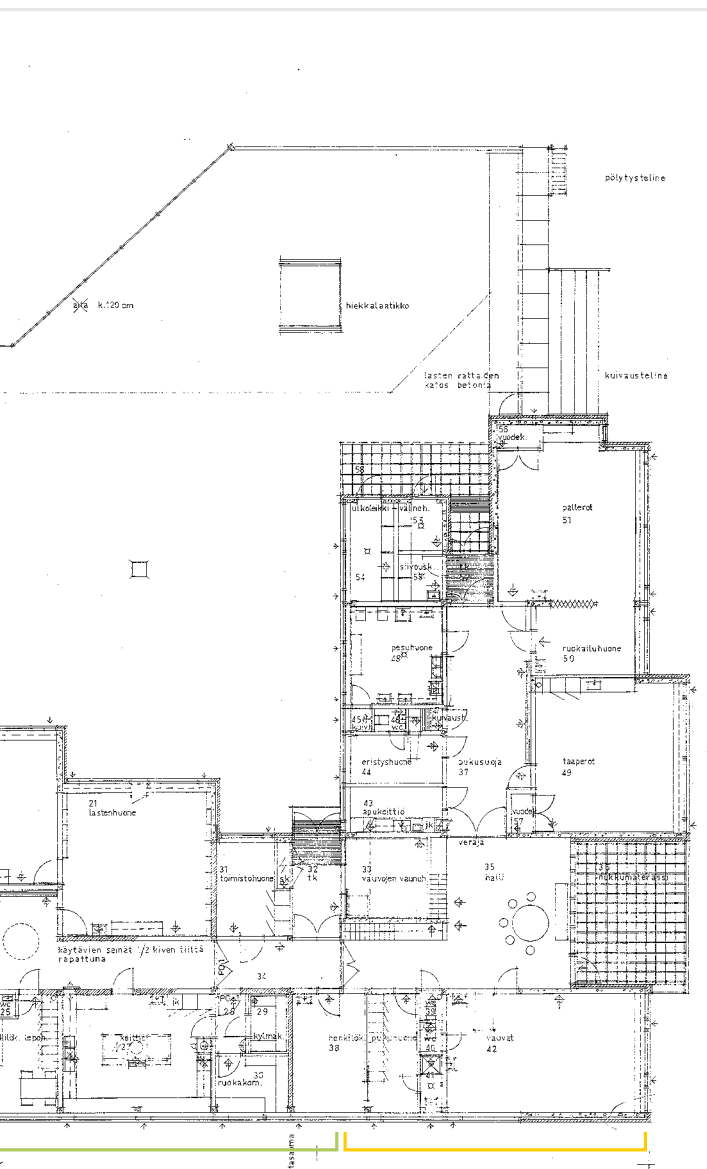
Teräsbetonipilarit kannattavat lännen puolella yläpohjaa, mikä mahdollistaa länsijulkisivun nauhaikkunoiden käytön. Kantavat pilarit tehtiin lautamuottiin puhtaaksivaletusta teräsbetonista, pilarien kulmat viistettiin. Talonmiehen asunnon ikkunapi-

larit tehtiin betonista, lämpöeristettiin ja verhottiin mäntylaudoituksella.

Talotekniset järjestelmät

Rakennus liitettiin sähköverkostoon sekä kunnalliseen vesi- ja viemäriverkostoon ja varustettiin pumppukiertoisella lämminvesilaitoksella. Lämmitysmuotona oli öljylämmitys. Maanalainen öljysäiliö sijoitettiin rakennuksen pohjoispään itäpuolelle ja kaksi kattilaa asennettiin kellarikerroksen kattilahuoneeseen, josta oli hormiyhteys rakennuksen ulkopuolelle rakennettuun korkeaan tiilipiippuun.⁵² Paikalliset lämpöpatterit asennettiin ulkoseiniin ik-

52 Lämpö-, vesi-, viemäri- ja jäähdytyslaitteiden työselitys (1967), Insinööritoimisto Leo Maaskola. HKR.

Ensimmäisen kerroksen huoneluettelo

● Talonmiehen asunto (pohjoispääty)

mh, tk, wc, k, kh, et, oh sekä ulkoparveke

● Lastentarha (pohjoissiipi)

tuulikaappi, eteishalli, käytävä, laulu- ja leikkisali, neljä lastenhuonetta

siivouskomero, kolme kuivauskomeroa sekä likavaatekomero

keittiö sekä kylmäkomeroineen ja ruokakomeroineen

pesuhuoneet ja wc-tilat

eristyskuone (sairaille lapsille)

lastentarhan johtajan huone ja opettajainhuone, henkilökunnan lepo- ja pukuhuone, toimistokuone

● Seimi (eteläsiipi)

kaksi tuulikaappia, vaunu- ja huone, käytävä, halli ja pukutilat,

kolme pienten lasten huonetta sekä ruokailuhuone, kaksi vuodekomeroa, apukeittiö, eristyskuone, pesu- ja wc-tilat kuivauskomeroineen, siivouskomero, ulkoleikkivälinevarasto, nukkumaterassi

kunoiden alapuolelle. Rakennus varustettiin koneellisella ilmanvaihdolla.⁵³ Talonmiehen asunnolla oli alun perin erillinen ilmanvaihto.

Sisustus

Ensimmäisen kerroksen sisäseinät tehtiin joko puolen kiven tasoitettuina Kahi-tiiliseinäinä tai 15 cm teräsbetoniseinäinä. Seinälaatoituksiin käytettiin valkoisia 15 cm x 15 cm Pukkilan seinälaattoja. Joidenkin lastenhuoneiden seinät verhottiin seinälinoleumilla 110 cm korkeuteen. Huoneiden 9 ja 15 välisen lasiväliseinän runko tehtiin höylätystä puusta.

Kantavat kellarikerroksen seinät tehtiin betonista ja väliseinät puolen kiven Kahi-tiilestä.

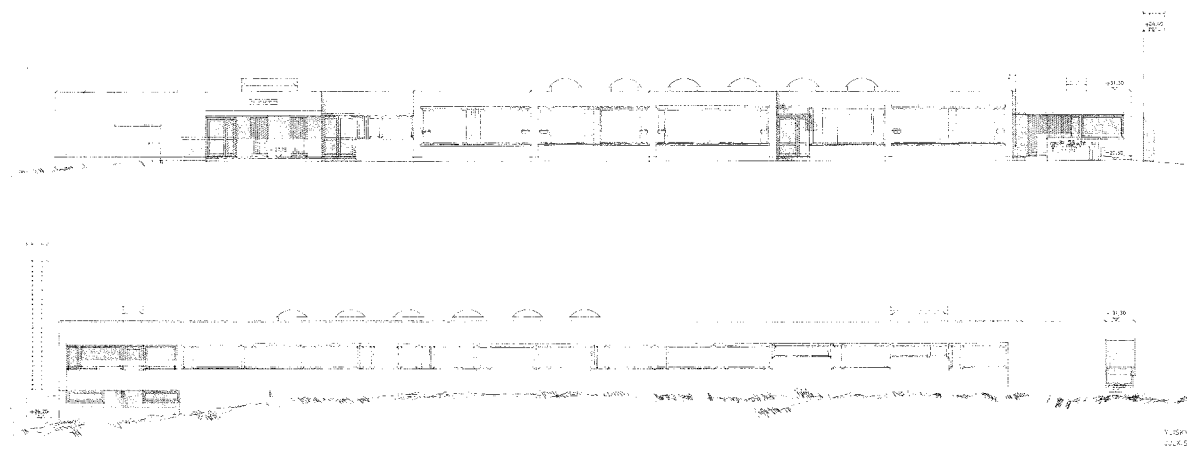
Sisäkatoissa käytettiin mm. alumiinisia Ikas-Dempa -kattokasetteja ja lasten huoneissa käsittelemätöntä, höylättyä lautta. Osa sisäkatoista tehtiin verhoilemattomana, jolloin betonipinta tasotettiin ja maalattiin.

Lattioissa käytettiin pinnotteina Pukkilan lattialaattoja, Finnflex-vinyylilaattoja ja linoleum-mattoja. Sisäovina käytettiin tammiviilupintaisia laakaovia. Paljeovet tehtiin teräs-puurakenteiseksi ja verhottiin F-telonilla. Palo-ovet olivat teräslankaovia.

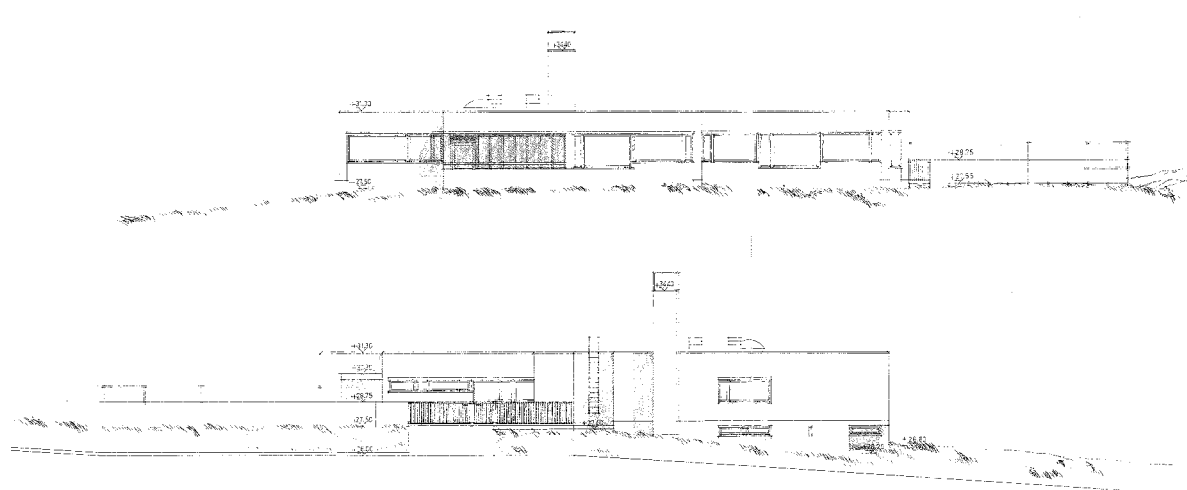
Eteisissä ja käytävillä oli puisia, hyllyllisiä kouluvaatenaulakoita. Keittiön kaapit ja komerot olivat puisia.

⁵³ Ilmanvaihtolaitteiden työselitys (1967), Insinööritoimisto Leo Maaskola. HKR.

Julkisivut

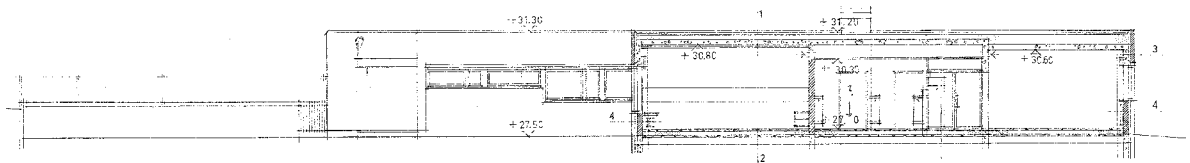

Julkisivut itään (yllä) ja länteen (alla) 1967. Itäjulkisivu on porrastettu ja sen suuret ikkunat avautuvat pihan puolelle. Länsijulkisivussa on pitkä nauhaikkuna ja sen päädyssä on parveke. Katolla on kuusi kattoikkunakupua. Korkea tiilinen piippu sijoittui rakennuksen ulkopuolelle pohjoispäähän. HKR.

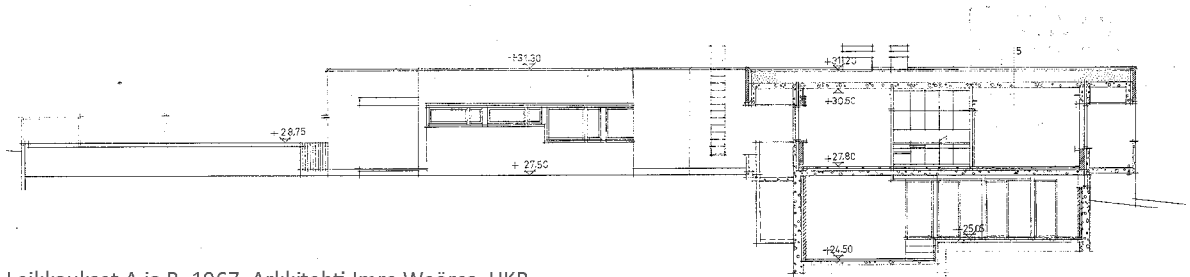

Julkisivut etelään (yllä) ja pohjoiseen (alla) 1967. Etelän puolella oli pienten lasten nukkumaterassi. Pääsisäänkäyntiportti sijaitsee pohjoisen puolella, eteläpuolen portti johtaa kuivaustelineille. HKR.

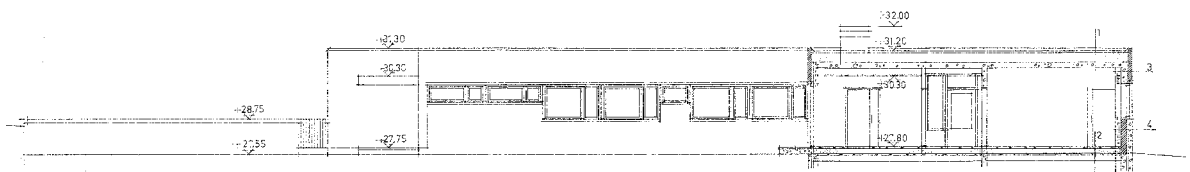
Leikkaukset

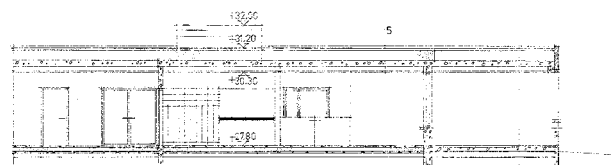
A LEIKKAUS

Leikkaukset A ja B. 1967. Arkkitehti Imre Weöres. HKR.

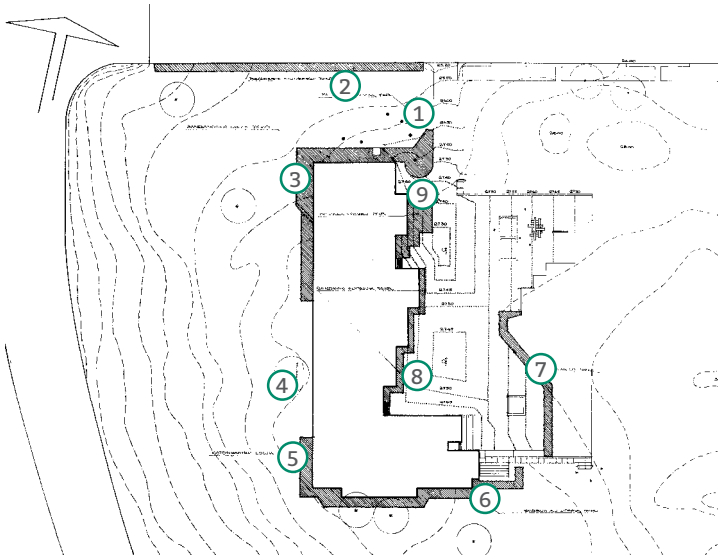

C LEIKKAUS

Leikkaukset C ja D. 1967. Arkkitehti Imre Weöres. HKR.

Pihasuunnitelma

1. Rauduskoivu
2. Japaninhappomarja (70 kpl)
3. Sirotuomipihlaja
4. Nurmikko
5. Kiiltotuhkapensas (110 kpl)
6. Pihlaja (3 kpl)
7. Vuorimänty (100 kpl)
8. Hurmehappomarja (35 kpl)
9. Pensasangervo (75 kpl)

Istutussuunnitelma marraskuulta 1968. Puutarha-arkkitehti Harald Carstens, Helsingin kaupungin rakennusviraston puisto-osasto. HKR.

Piha

Rakennuksen ympäristö suunniteltiin osana kokonaisuutta. Pihaa rajaavat muurit ja aidat olivat todennäköisesti Imre Weöresin suunnittelemia, mutta viheralueen suunnitelman ja istutussuunnitelman laati Helsingin kaupungin rakennusviraston puisto-osastolla työskennellyt puutarha-arkkitehti Harald Carstens. Carstensin piirustukset ovat marraskuulta 1968.

Osa pihamaasta tasoitettiin ja päällystettiin asfalttibetonilla. Idänpuoleinen aidattu piha tehtiin hiekkapihaksi. Alun perin aidattu piha-alue oli varsin pieni. Tavoitteena lienee ollut asemakaavaa noudattaen säästää metsäluontoa ja toisaalta jättää kumpuilevin ja vaikeakulkuisin osa tontista käyttöpihan ulkopuolelle. Aidatun alueen ulkopuolinen piha jätettiin luonnontilaiseksi lukuunottamatta pohjoissivua, jonne istutettiin nurmea ja pensaita.

Carstens teki tarkan istutussuunnitelman, jossa sekä Köökarinpolun varrelle että rakennusta kiertävälle kapealle vyöhykkeelle olisi istutettu runsaasti erilaisia pensaita ja puita. Sorapintaisen piha-alueen ja luonnontilaisen pihan rajavyöhykkeeseen hän ehdotti istutettavaksi vuorimäntyjä. Pihasuunnitelmassa on havaittavissa Carstensille tyypillistä kulmikkautta, joka lienee saanut vaikutteita tanskalaisesta modernismista. Pihaa ei

kuitenkaan täysin toteutettu Carstensin laatiman pihasuunnitelman mukaan, vaan istukset jäivät vaatimattommiksi erityisesti aidatun pihan ulkopuolelta.

Pihaa rajaamaan rakennettiin betonimuuri pohjois- ja eteläsivuille ja muureihin liittyi pystypinnaiset teräsportit sekä pääsisäänkäynnin puolella pohjoisessa että tuuletuspihan puolella etelässä. Aidan itäsiivu tehtiin sinkitystä panssariverkosta teräspylväiden varaan ja sen linja oli suora. Pihalle ei alun perin rakennettu erillisiä ulkovarastoja tai pihakatoksia, mutta sen sijaan pihalle tehtiin lasten käyttöön kaksi teräsputkikeinua, kiipeilyteline ja lahokyllästetystä ja höylätystä laudasta tehdyt kaksi hiekkalaatikkoa. Pihalle tuli myös lipputanko. Pihaa kiertävän muurin eteläpuolelle asennettiin teräksiset tamppaus- ja kuivaustelineet sekä muuria vasten tehtiin lasten rattaiden säilytyskatos. Pölytystelineen viereiset laatat tehtiin teräshierretystä betonista. Terassien lattiat päällystettiin Kupittaan klinkkerilaatoilla.

4. Päiväkodin arkea

4.1 Johtaja Merja Koposen haastattelu

Haastattelimme lasten päiväkoti Yliskylän johtaja Merja Koposta 22.4.2015. Hän on työskennellyt johtajana vuoden 2007 elokuusta ja on päiväkodin kolmas johtaja. Ensimmäinen johtaja Tulema Talvela toimi virassaan vuosina 1969–1984, vuosina 1984–2007 johtajana oli Marja Sorsa.

Koponen kertoi, että alun perin rakennuksessa toimivat seimi ja lastentarha. Seimi sijaitsi rakennuksen eteläsiivessä ja seimen lapset olivat alle kolmivuotiaita, lastentarhan lapset yli kolmivuotiaita. Alun perin Yliskylässä oli lapsia osapäivähoidossa, mutta nykyisin kaikki lapset ovat kokopäivähoidossa. Päiväkodissa on tällä hetkellä noin 90 lasta, joiden lisäksi Laajasalon peruskoululla on kaksi Yliskylän päiväkodin esiopetusryhmää, yhteensä noin 40 lasta. Esikoululaiset siirtyivät elokuussa 2011 päiväkodin ulkopuolelle, jolloin päiväkotiin pystyttiin ottamaan lisää lapsia. Nuorin päiväkotilapsi on tällä hetkellä yksivuotias, mutta päiväkotiin voidaan ottaa lapsi kuuden kuukauden iästä alkaen.

Päiväkodissa tarjotaan päivähoidtoa sekä maksutonta esiopetusta. Päiväkodin toiminta-aika on maanantaista perjantaihin kello 6.15–17.30. Päiväkodissa on useampia lasten pienryhmiä. Lapsiryhmät ovat pääsääntöisesti seuraavat Veitikat 1–2-vuotiaille lapsille, Viikarit 2–3-vuotiaille, Nappulat 3–5-vuotiaille, Tenavat 6-vuotiaille (esiopetus), Vekkulit 4-vuotiaille ja sitä vanhemmille, Muksut 5-vuotiaille sekä Laajasalon peruskoululla toimivat kaksi 6-vuotiaiden esiopetusryhmää Vekarat ja Vintiöt.

Henkilökuntaan kuuluu 21 kasvattajaa, joista osa työskentelee ulkopuolella sijaitsevassa esikoulussa. Lisäksi päiväkodissa on tällä hetkellä puolitoista päiväkotiapulaista ja kaksi lastenohjaajaksi valmistuvaa oppisopimusopiskelijaa. Keittiössä työskentelee kaksi ulkopuolista Palmian työntekijää. Keittiössä valmistetaan päivittäin kahden henkilön voimin noin 120 lou-

Ulkokuva vuodelta 1979. Taustalla näkyy seimiosaston sisäänkäyntikatos ennen myöhemmin tehtyjä muutostöitä. LPYA.

nasta eli noin sataa lasta ja kahtakymmentä aikuista varten. Lounaan lisäksi päiväkodissa tarjoillaan aamupala ja välipala. Päiväkodin rakennusta ylläpitää Helsingin kaupungin kiinteistöviraston Tilakeskus.

Päiväkoti Yliskylän toiminta perustuu kesällä 2007 valmistuneeseen varhaiskasvatussuunnitelmaan. Tavoitteena on yhdessä lasten ja vanhempien kanssa luoda päiväkotiin turvallinen ja elämänmyönteinen ilmapiiri, jossa lapsi voi oppia leikin, elämysten ja kokemusten avulla. Päiväkodin toiminnassa hyödynnetään omaa metsäpihaa, joka antaa mahdollisuuden monipuoliseen leikkiin kallioilla ja rakennetuilla leikkipaikoilla. Piha myös haastaa lapsia kehittymään, olematta silti vaarallinen. Pienimmät lapset käyttävät lähinnä pihan eteläosaa ja vanhemmat lapset muita osia pihasta. Niitä ei ole erotettu toisistaan aidoilla, mutta istutuslaatikot toimivat tavallaan tilanjakajina. Koponen kertoo, että päiväkotilaiset tekevät pieniä retkiä lähiympäristöön, kuten Tullisaaren puistoalueelle ja merenrantaan. He käyttävät myös ahkerasti naapurissa sijaitsevaa Köökarin urheilukenttää.

Koponen pitää nykyisiä tiloja monin tavoin toimivina. Tilat ovat valoisat ja rakennuksessa on monipuoliset tilat. Lasten huoneiden ikkunat ovat matalalla, jolloin lapsetkin ylettyvät seuraamaan ikkunan läpi pihan ja luonnon tapahtumia. Monipuoliset si-

Päiväkodin juhlasali vuoden 1979 asussaan. Tilaa jakoi tällöin haitariorvi. LPYA.

1980-luvun ulkokuva kohti lounasta. Marjatta Larikan kuva-albumi.

Keväällä 1984 otetussa kuvassa näkyy sisäkulman sisäänkäynti ilman katosta. LPYA.

Kuva päiväkodin pihalta toukokuulta 1984. Rakennuksen korkea piippu näkyy talonmiehen asuintilojen päädyssä. Piippu on myöhemmin purettu. LPYA.

sätilat mahdollistavat erilaiset toiminnot koko päiväkodin yhteisistä lauluhetkistä pienryhmätoimintoihin. Koponen kertoo, että rakennuksen aula on päiväkodin sydän ja että siellä viihdytään. Koponen on tyytyväinen myös nykyisen päiväkotirakennuksen akustiikkaan.

Kukin pienryhmä syö omissa tiloissaan, ei yhteisruokalassa. Ruokailutilat ovat paikoin ahtaita. Ryhmäkoot ovat erilaisia ja niillä on keskenään erilaisia vaatimuksia. Jos on neljä alle kolmivuotiaasta lasta, tarvitaan heitä hoitamaan yksi aikuinen. Jos lapset ovat yli kolmivuotiaita, tarvitaan yksi aikuinen seitsemää lasta kohden. Ennen tilat suunniteltiin eri-ikäisille, nykyään päiväkotitilat pyritään suunnittelemaan kaikenikäisille lapsille.

Päiväkotiki Yliskylän pienimmät lapset käyttävät edelleen eteläsiipeä, vaikkei sitä enää nimitetäkään seimeksi. Eteläsiivessä sijaitsee myös päiväkodin pyykkihuone, jossa pestään ruokailulaput ja pyyhkeet. Liinavaatteet pestään päiväkodin ulkopuolella pesulassa. Koponen mainitsee, että alun perin terveydenhoitajana ja lääkärinvastaanottotilana toiminut huone on nykyään sekä henkilökunnan käytössä että lasten käytössä, sillä nykyisin terveydenhoito tapahtuu päiväkodin ulkopuolella. Huonetta käytettiin aiemmin myös

päivän aikana sairastuneen lapsen hoituhuoneena, jottei hän levittäisi tauteja terveisiin lapsiin.

Eri-ikäisillä lapsilla on myös erilaisia vaatimuksia wc-tilojen suhteen. Pienimmät lapset tarvitsevat paljon apua ja sitä myöten myös tilaa. 1990-luvun peruskorjauksessa päiväkotiin rakennettiin myös inva-wc.

Koposen tiedon mukaan 1990-luvun peruskorjauksessa tasakatto jätettiin uusimatta ja tehtiin mahdollisesti vain paikkauskorjauksia sekä sisäänkäyntien sadekatokset. Kattoon onkin jouduttu korjailemaan useampina vuosina vuoto-ongelmien takia.

Päiväkodilla on runsaasti leikkivälineistöä. Varastojakin on riittävästi, tosin sisäurheiluvälinevarastoa ei ole salissa. Myös henkilökunnan tilat ovat riittävät ja niitä on useita. Koponen kokee tärkeäksi, että on useampia henkilökunnan tiloja, joita voidaan käyttää erilaisiin kokoontumisiin, neuvotteluihin tai toimistihuoneina. Ei riitä, että olisi vain sosiaalitala, kokoushuone ja johtajan huone. Hän ei pidä ahtaista käytävätiloista. On myös erittäin tärkeää, että sisäänkäyntien yhteydessä olevat pukeutumistilat ovat tilavia ja huolellisesti suunniteltuja, sillä erityisesti talvella lapsilla on paljon vaatteita puettavana ja kukin lapsi tarvitsee tilaa pukeutumistaan varten, kun haalarit ja saappaat levitellään lattialle.

Päiväkodin juhannusjuhlista kesäkuulta 1987. Rakennuksen edustan istutusvyöhyke oli tällöin vielä aidattu. LPYA.

Pihakuva päiväkotiylijohtajan Tulema Talvelan eläkejuhlista toukokuulta 1984. Taustalla näkyvät kiipeilytelineet on myöhemmin korvattu uusilla. LPYA.

Eteläsiiven puinen portti 1980-luvulla. Marjatta Larikan kuva-albumi.

Päiväkodin pihanäkymä 1980-luvulta. Taustalla näkyy alkuperäisiä pihakalusteita, kuten puinen liukumäki ja hiekkalaatikko. LPYA.

Päiväkodin keittiö 1980-luvun asussaan. LPYA.

Valokuva päiväkodin 20-vuotisjuhlista vuodelta 1989. Kuvassa näkyy aulatila kattoikkunoineen ennen 1990-luvun alun peruskorjausta. Aulan alakatossa oli tällöin vielä alkuperäinen polttomaalattu alumiinipaneelikatto. LPYA.

4.2 Lastentarhanopettaja Marjatta Larikan haastattelu

Haastattelimme lyhyesti myös lastentarhanopettaja Marjatta Larikkaa. Hän kävi koulua päiväkodin pohjoispuolen tontilla sijainneessa parakkikoulussa, joka rakennettiin 1960-luvulla ja purettiin 1970-luvulla. Vuodesta 1979 lähtien hän on työskennellyt Yliskylän päiväkodissa. Hän muistelee, että päiväkodin piha-alue kävi aikanaan pieneksi ja metsää otettiin käyttöpihaksi rakentamalla uusia aitoja vuonna 1982. Lasten vanhemmat auttoivat uuden leikkimökin rakentamisessa. Pihalla oli aiemmin puinen kävelypukki, tukkipöllejä pystyssä tasapainoilua varten sekä muita jo poistettuja pihaleikkivälineitä. Pihan leikkikalusteet on sittemmin uusittu. Kun päiväkotirakennus peruskorjattiin 1991–1993, päiväkoti toimi evakossa Puuskakulmassa. Peruskorjauksen jälkeen ei ollut enää erillistä seimeä. Larikan mielestä peruskorjauksen myötä päiväkodin tiloista tuli toimivampia ja käytön kannalta järkevämpiä. Myös pesutiloissa ollut hajuongelma saatiin korjattua. Larikka kertoi myös, että vanhat ikkunat vetivät ja ne uusittiin vuonna 2010.

Marjatta Larikka kirjoitti vuonna 1997 päiväkodin sa juhliin runon Päiväkoti Yliskylän historia, josta tässä ote:

”Vuonna kuusikymmentäyhdeksän
lähelle puistoa Tullisaaren,
keskelle metsän mäntyisen
nousi rakennus yksikerroksinen.
Se päiväkoti ensimmäinen
oli asuinalueen uuden sen.

Sai tarha nimekseen Yliskylä,
oli ympärillään metsät, pellot yhä.
Oli ryhmiä kolme isojen puolella,
ja seimessä hoidettiin pieniä huolella.

Oli Tenavat, Muksut ja Nappulat tuolla
isojen lasten tilojen puolla.
Oli Pallerot, Taaperot, Vauvat; siellä,
ei ollut seinät nukkumisen tiellä;
saivat parvekkeella nukkua tuolloin pienet,
oli posket punaiset kuin kärpässiä.

5. Nykytila

Lasten päiväkotia Yliskylässä on suoritettu 22.4.2015 katselmus, jonka muistiinpanot ja havainnot on kirjattu selvitykseen. Rakennus ja piha-alue on myös dokumentoitu valokuvaamalla. Valokuvauspaikat on merkitty asemapiirrokseseen ja pohjapiirroksiin.

5.1 Piha

Sijainti

Lasten päiväkotia Yliskylän tontti rajautuu idässä kaupungin omistamaan metsäkaistaleeseen, etelässä nelikerroksisen kerrostalon tonttiin, lännessä kaarevaan Köökarinkujaan ja pohjoisessa Köökarinpolkuun, joka on rauhallinen, idässä pieneen mäntyvaltaiseen metsään päättyvä umpikuja. Polun päästä alkaa kiemurteleva kevyen liikenteen raitti.

Aitauksen ulkopuoliset tontin osat

Tonttialueen maasto nousee kohti pohjoista ja koillista. Tontin länsireuna on 20 metriä ja pihan korkein piste on noin 30 metriä merenpinnan yläpuolella eli tontilla on 10 metrin korkeusero.

Aidatun pihan ulkopuoliset piha-alueet eivät ole lasten arkikäytössä. Tontin pohjoisosassa, pääsisäänkäyntiportin ja aidan ulkopuolella on kaksi pyörätelintä sekä jätehuoneelle johtava betonilaatoitettu polku. Ajoite portille on asfaltoitu. Autot jätetään nykyisin Köökarinpolun päädyssä olevalle päiväkodin omalle seitsemän auton parkkipaikalle, joka on rakennettu 1990-luvulla. Alun perin henkilökunta pysäköi autonsa lähinnä Köökarinkujan varrelle.

Aidatun pihan pohjoispuoleisessa tontin osassa on lehtipuita, avokallioita ja kumpuilevaa maastoa sekä pensasistutuksia. Päiväkotirakennuksen pohjoisreunan edustalla on myös kaistale nurmikenttää. Nurmi-alueella on muutama vuosi sitten puretun korkean tiilipiipun juuri, joka on teräslevykannella katettu betonikuutio.

Rakennuksen länsipuolelle jäävä tontin osa on luonnonkaunis ja valoisa, kumpuileva ja länteen päin viettävä metsäkaistale. Alueella on avokallioita ja sillä kasvaa mm. mäntyjä, lehtipuita, katajia,

pensaita, kanervoja ja saniaisia apilaa. Alueella on myös joitakin kantoja. Tontin eteläpuolinen maasto viettää etelään ja on luonnontilaista. Rakennuksen edustalla on kalliota, komea kelomänty, katajia, mäntyjä ja kanervikkoa. Maastossa on myös pieniä vettä kerääviä soisia kohtia.

Aidatun pihan maasto, kasvillisuus ja päällysteet

Päiväkodin sisäpiha sijaitsee rakennuksen itäpuolella. Osa pihasta on asfaltoitu ja tasainen. Lapset käyttävät asfalttipintaa mm. liitupiirtämiseen. Pihalla on kaivoja. Asfaltoidun vyöhykkeen itäpuolella on hiekkapintainen piha ja osa tästä alueesta on pengerrytetty ja tuettu matalalla lautaseinämällä. Itäisin osa pihasta on luonnontilainen ja maastomuodoiltaan kumpuilevampi. Paljaat avokalliopinnat ovat pihan arvokkaita piirteitä. Pihapuut ovat vanhoja, merenranta-alueille tyypillisesti suhteellisen matalia mäntyjä, jotka luovat alleen viihtyisän leikkipihan. Kasvillisuudella on tuulta vähentävä vaikutus. Pihalla kasvaa mäntyjen lisäksi muutama haapa.

Rakennuksen itäjulkisivun edustalla on istutuksia. Sisääntuloportin vieressä on muutama pensas ja kapea nurmikaistale. Rakennuksen sokkelin edustalla on paikoin noin 60 senttimetrin levyinen soravyöhyke, jonka vanhoja istutuksia on korvattu muutama vuosi sitten uusilla pallokatajilla.

Asfaltoidun alueen reunassa on myös neljä matalaa puista istutuslaatikkoa sekä yksi suurempi, porrastettu puinen istutuslaatikko. Istutuslaatikoissa on vuorimäntyjä ja pensaita. Laatikot toimivat 1–3-vuotiaiden pihan sekä vanhempien 4–6-vuotiaiden leikkipihojen tilanjakajina.

Ulkokuvien kuvauspaikat. Kantakartta © Kaupunkimittaussasto, Helsinki 2015.

Näkymä Köökarinpolulta kohti itää. Oikealla lasten päiväkoti Yliskylä, vasemmalla 1995 valmistuneita, kaksikerroksisia kaupungin vuokra-asuinkerrostaloja. Köökarinpolku on umpikuja, joka päättyy kevyen liikenteen kiemurtelevaan polkuun.

Päiväkodin etupihalle nouseaan Köökarinpolulta loivaa asfalttoitua rinnettä pitkin. Pihaa reunustaa maalaamaton betonimuuri, jossa on rautaportit. Rakennuksen pohjoispääty jää osittain aidatun alueen ulkopuolelle. Oikealla kasvaa rauduskoivuja. Vasemmalla ovat varastorakennuksen jätehuonepääty sekä pyöräparkki.

Päiväkodin henkilökunnalle on rakennettu 1990-luvun asemakaavamuutoksen yhteydessä parkkipaikka Köökarinpolun päähän. Parkkipaikkaa reunustaa kalliojyrkäne suoja-aitoineen.

Päiväkodin asfalttipihanäkymä kohti eteläsiipeä. Rakennuksen sokkelin edustalla on kapea soravyöhyke, jolle on muutama vuosi sitten istutettu uudet pallokatajat.

Pihanäkymä kohti pohjoista. Oikealla on pienimpien lasten piha, jolla on hiekkalaatikko, keinuja ja matala liukumäki. Pienten ja isojen leikkialueiden tilanjakajana toimivat puiset istutuslaatikot, joissa kasvaa vuorimäntyjä ja pensaita. Pihalla on erilaisia penkkejä ja istuinryhmiä.

Hiekkapihan ja asfalttipihan rajapintaa on tuettu paikoin vaakalautaseinämällä. Kuvassa näkyy Lappset-kiipeilyteline ja pihavalaisin. Taustalla välinevarasto.

1990-luvun peruskorjauksessa hiekkapihalle lisättiin myös teräsrunkoinen ulkopaviljonki, johon liittyy puinen terassi ja portaat. Paviljongissa on pöytä ja kiintopenkit ja se on hyvä sadepäivän leikkipaikka.

1990-luvun peruskorjauksessa uusittu puuaita polveilee tontin itäosassa.

Tontin länsiosa laskee länteen päin. Kallion päällä kasvaa kanervikkoa, saniaisia, sammalta, mäntyjä sekä lehtipuita. Taustalla näkyy Köökarin urheilukenttä, jota päiväkotilaiset käyttävät urheilutuokioihinsa.

Aidatun pihan itäosassa on mäntyjä ja upeita avokallioita, joiden jyrkänteiltä putoamista estetään suoja-aidalla.

Aidat ja portit

Pihaa kiertää aitoja, joiden ikä, korkeus ja materiaalit vaihtelevat. Alun perin käyttöpihaa rajasi pohjois- ja eteläsivuilla maalaamaton 1,2 metrin korkuinen betonimuuri, jonka pinnassa näkyy muottilautojen puunsyökuviointi. Itäsivun aita oli alun perin rajattu sinkitty panssariverkko teräspylväineen. Nykyisin betonimuurin ja verkkoaidan lisäksi piha-aluetta kiertää myös poimuttelevasti pystypuulauta-aita, jonka tukirakenteet ovat teräsputkesta. Aidassa on vuoroin leveämpiä lautoja ja kapeita rimoja. Aidan päällinen osa on puinen ja kahteen suuntaan kalteva. Aita korvaa vanhemman, vuonna 1982 rakennetun ja Imre Weöresin suunnitteleman puuaidan, joka oli samalla paikalla.

Pihan itäosan loivan kalliojyrkänteiden kohdalla on vaakalautarakenteinen suoja-aita, joka sekin on lisätty vuonna 1982 Weöresin suunnitelmien mukaan. Turvallisuussyistä keinualueet on suojattu matalilla puuaidoilla. Vanhassa betonimuuriaidan pohjois- ja eteläsivuilla on leveä autonmentävä valkoiseksi maalattu teräsportti, jossa on pystypinnat ja sen vieressä poikittainen betonimuuri, jonka toisella puolella on henkilöportti. Portit ovat alkuperäisiä, mutta kun-

nostettuja ja niiden lukot on uusittu. Betonimuurissa on kaareva uloke portin vieressä, jonka suojassa säilytettiin alun perin jätessäilitötä, mutta nykyisin polkupyöriä. Aidatun alueen ulkopuolella, henkilökunnan parkkipaikkojen kalliojyrkänteiden päällä on lyhyt verkkoaita 1990-luvulta. Pihan eteläsivuilla on betonimuurissa alkuperäinen, pieni teräksinen pystypinnaportti, jolta pääsee tontin eteläosalle sekä matontamppausalueelle.

Pihakalusteet ja -valaisimet

Pihalla on runsaasti eriaikaisia kiinteitä leikkipaikkavälineitä. Pihalla on kaksi hiekkalaatikkoa. Pienten puolella on kolme pientä vierierikiikkua ja matala liukumäki sekä pihakeinu ja isompien puolella on kaksi pihakeinua. Alueella on kuusi siirrettävää puista pöytä-penkki-ryhmää sekä useita siirrettäviä penkkejä. Pihalla on myös Lappset-merkin uudehko kiipeilyteline.

Leikkipihalla on teräksisiä valaisinpylväitä, joiden päissä on kaksi valkokupuista pallovalaisinta kaarevien putkien päissä. Aidatun pihan eteläpuolella on alkuperäiset teräsputkiset matontamppaus- ja kivi-vaustelineet. Pihalla on myös lipputanko.

Vuonna 1993 rakennettiin pihan pohjoisreunaan uusi pulpettikattoinen puinen varistorakennus. Sen katos antaa suojaa sadepäivinä.

Eteläsiiven itäpäädyssä on kiinni rautaportti, josta pääsee aidatun alueen eteläpuolella sijaitsevalla matontamppaus- ja pyykinkuivausalueelle. Vasemmalla on 1993 rakennettu pieni puinen välinevarasto.

Pihalla on erilaisia ja eriaikaisia aitoja. Pihakeinut on aidattu matalilla puuaidoilla. Taustalla näkyy punainen leikkimökki avokalliolla. Pihaa kiertää osin vanha verkkoaita, osin puinen lauta-aita.

Piharakennukset

Vanhempien lasten puolella, pihan pohjoisreunalla on arkkitehtitoimisto Miikkulainen & Savolainen ky:n suunnittelema puinen, kylmä varistorakennus vuodelta 1993 (kuva 11). Rakennuksessa on sekä jätehuone että leikkivälinevarasto. Jätehuoneeseen pääsee pihan betonaidan ulkopuolelle sijoittuvan länsijulkisivun oven kautta. Rakennus on perustettu maanvaraiselle teräsbetonilaatalle ja pilariantu-roille. Sen pohjamuoto on suorakaide, katto on itään päin kallistuva pulpettikatto ja sillä on bitumikate. Rakennuksen eteläpuolella on neljän puupilarin kannattama kuisti, jonka alla on betonilaatat. Etelän puoleisessa seinässä on kaksi siniharmaata puupaneliovea. Rakennuksessa ei ole ikkunoita. Sokkeli on betonista, seinät on verhoiltu lomalaudoituksella ja maalattu valkoiseksi.

Pienten alueella on pieni kylmä leikkivälinevarasto (kuva 12), jolla on neliönmuotoinen pohja ja huoval-la katettu harjakatto, avoräystäät ja vaakapaneloinnilla verhoillut seinät, jotka on maalattu valkoiseksi. Nurkissa on nurkkalaudat. Pohjoisseinässä on yksi-

lehtinen puinen pystypaneloitu ovi, jonka edessä on kaksiaskelmainen puuporras.

Pihalla on myös arkkitehti Pentti Miikkulaisen suunnittelema, 1993 valmistunut monikulmainen, avoin pihakatos/paviljonkirakennus (kuva 7). Rakennuksella on teräksiset pilarit ja palkit, joiden valkoinen maalipinta hilseilee. Rakennuksella on betoniperustus, painekyllästetystä höylätystä rallilaudasta tehty lattia, monimuotoinen katto, jolla on bitumihuopakate ja valkoiseksi maalatut räystäslaudat. Alakatto on maalattu siniharmaaksi kuten myös paviljonkia kiertävän terästolppien varaan rakennetun kaiteen puiset pystypinnat. Pihakatoksessa on puiset kiintopenkit ja pöytä. Katoksen vieressä on lasten puinen pöytä-penkkikaluste. Rakennuksen edusta on laudoitettu terassi askelmiseen sekä pieni kaiteellinen puuporras.

Pihan itäosassa on betonipilareilla kallion päälle perustettu puinen leikkimökki (kuva 13), jolla on neliönmuotoinen pohja ja huoval-la katettu harjakatto. Seinät ovat punaiseksi maalatusta vaakahirrestä. Eteläsivulla on yksi ikkunallinen puuovi ja avokuisti.

5.2 Julkisivut

Sijoittuminen tontille ja tilahahmo

Päiväkoti Yliskylän pohj on L-kirjaimen muotoinen. Rakennuksen pidempi siipi on lähes pohjois-eteläsuuntainen, lyhyempi siipi on lähes itä-länsisuuntainen. Sisäpihan puoleinen pohjoissiiven itäseinä on porrastettu, länsi- ja pohjoissivut ovat pohjamuodoltaan suoraa. Rakennus on yksikerroksinen, horisontaalinen ja ilmeeltään matala. Erityisesti länsijulkisivun horisontaalisuus korostuu sen edustalla olevan rinteeseen kumpuun vasten. Rakennuksen luoteiskulmassa on parvekkeen alla kellarikerroksen korkuinen sisäänveto.

Sokkeli

Rakennuksessa on maalaamaton betonisokkeli, jonka pintaan on painautunut valumuotin kuvio. Sokkelin korkeus vaihtelee rakennuksen eri kohdissa. Se on korkeimmillaan pohjoispäädyssä, jossa maasto viettää länteen päin. Sokkelissa on pieniä ilmanvaihtoritilöitä. Länsijulkisivussa sokkeli nousee nauhaikkunoiden alapintaan asti. Sokkeli on alkuperäinen, lukuunottamatta muutos- ja laajennusosien sokkelia.

Seinät

Ulkoseinissä on puolen tiilen limityksellä muurattua valkoista kalkkihiekkatiiltä. Julkisivumuurauksen saumat ovat valkoisia. Tiiliseinän yläpinnassa on valkoinen teräspelti ja puolipallon muotoisia lasikupuvalaisimia. Sisäpihan puolella tiiliseinään on kiinnitetty ulkovalaisimia. Länsijulkisivussa on ilmanvaihtokonehuoneen kohdalla iv-laitteita. Seimen nukkumaterassi on muutettu 1993 sisätilaksi. Rakennuksen pohjoissiiven lännen puoleinen ulkoparveke on lasitettu 1993.

Ikkunat

Kaikki talon ikkunat on uusittu vuonna 2010. Uudet ikkunat ovat kolmilasisia puu-alumiini-ikkunoita. Ikkunoiden puuosat ovat valkoisia, alumiiniosat julkisivulla siniharmaita kuten myös ikkunoiden välipaneloinnit. Länsijulkisivussa on nauhaikkunat. Vanhoissa ikkunoissa oli käyttäjille hankalia isoja ruutuja, mutta uusissa ikkunoissa länsijulkisivun isot ruudut on jaettu kahtia. Muuten alkuperäinen ikkunajako säilytettiin 2000-luvun muutostöissä. Ikkunapellit ovat harmaita. Osa ikkunoista on sisään avattavia tuuletusikkunoita. Ikkunoiden yläpuolella on harmaa teräspelti ja kapea betoninauha ja alapuolella harmaa ikkunapelti. Sisäpihan puoleiset ikkunat ovat suurempia verrattuna länsisivun nauhaikkunoihin. Pääsisäänkäyntisyvennyksessä on neljä pystyikkunaa. Eteläjulkisivussa ikkunoiden yläreuna on samassa linjassa, mutta alareuna poimuilee kahdella korkeudella.

Katto

Päiväkodissa on tasakatto. Katemateriaalina on suo-jasingelöity huopakate. Katolla on kuusi puolipallon muotoista kattoikkunaa, antenneja sekä ilmanvaihtolaitteistoja pellitettyine hormoneineen. Myös räystäslauta on teräspeltiä. Rakennuksella ei ole räystäskouruja eikä syöksytorvia muualla kuin sisäänkäyntikatosten yhteydessä, mutta katolla on kattokaivot.

Sisäänkäynnit ja niihin liittyvät katokset

Entisen talonmiehen asunnon sisäänkäynnin ulko-ovi on alkuperäinen, ruskea ja pystypaneloitu ovi, jossa on matala kuparinen potkupelti (kuva 17). Sisäänkäynnin edessä on alkuperäinen betonilaata, jossa on upotettu jalkasäleikkö. Sisäänkäyntikatoksen alapinta on verhoiltu ruskeaksi maalatuilla puurimoilla.

Pääsisäänkäynti sijaitsee aidatun alueen sisäpuolella itäjulkisivussa (kuva 19). Sisäänkäyntiä on muutettu 1993, kun rakennettiin pieni märkäeteislaajennus ja tasakattoinen sadekatos. Ovi on lakattu tammiovi, jossa on ikkunoita ja kuparinen potkulauta sekä ikkunallinen, avattava sivuosa. Oven yläpuolella on vaakaikkuna. Katoksen alapinta on tummansinistä puupanelia.

Rakennuksen sisäkulman sisäänkäynnissä on alkuperäinen ikkunallinen ruskea teräksinen pariovi (kuva 16). Sisäänkäyntiä suojaa 1993 lisätty puolisuunnikkaan muotoinen katos. Katoksen teräspilariin on kiinnitetty valkoinen muovipinnoitettu teräksinen syöksytorvi. Katoksen alapinnassa on puupanelointi. Maassa on ruutukuvioitu betonilaatoitus, jossa on upotettu jalkasäleikkö (1993).

Päiväkodin eteläsiiven itäpäädyssä on alun perin seinänä toimineen osaston sisäänkäynti, joka sijaitsee syvennyksessä (kuva 18). Sisätiloihin johtava ovi on ruskea ikkunallinen teräsheyksinen ovi. Oven sivulla on ikkuna. Sisäänkäynnin edessä on matala puuportti, joka on lisätty myöhemmin. Katoksen lattia on laatoitettu keraamisilla laatoilla, jotka ovat alkuperäisiä. Syvennystä käytetään kolmipyörin ja lastenrattaiden säilyttämiseen. Seinällä on myös kaksi pystypaneloitua, ruskeaksi maalattua alkuperäistä vaunuvaraston ovea, joilla on teräksiset potkupellit. Katos on ollut alun perin tasakatto, mutta se on vuoto-ongelmien takia muutettu peruskorjauksessa 1991–1993 pulpettikatoksi, jolla on peltikate ja lumiesteet. Vanha tasakatto on jätetty rakenteen alle. Vanha alakatto on verhoiltu kapeilla rimoilla, rimoitus on alkuperäinen. Alakattoon on kiinnitetty litteät, pyöreät valkoiset valaisimet. Katoksen uudemman jatko-osan alapinta on laudoitettu ja kaltevapintainen. Katosta kannattaa puupilari, johon on kiinnitetty valkoiset, pyöreät syöksytorvet (1993). Myös räystäskourut ovat vuodelta 1993.

14

Pohjoissiiven seinälinja polveilee sisäpihan puolella. Ikkunat on uusittu vuonna 2010. Osa ikkunoista toimii tuuletusikkunoina. Ikkunapellit ovat harmaita. Ikkunoiden yläpuolella on teräspelti ja kapea betoninauha, jonka yläpuolella on kalkkihiekkatiiltä puolen kiven juoksulimityksellä. Seinä päättyy harmaaseen räystäspeltiin. Seinän yläosaan on pihan puolella kiinnitetty puolipallovalaisimia (1993).

15

Päiväkodin pääsisäänkäyntiä muutettiin 1993, kun rakennettiin märkäeteisen käsittävä laajennus. Laajennuksen ulkoseinä sulautuu huomaamattomasti vanhaan osaan. 1993 rakennettiin myös sisäänkäyntikatot.

16

Rakennuksen sisäkulman sisäänkäynti. Puolisuunnikkaan muotoinen suojakatos on rakennettu 1993, mutta ruskeat teräslasiovet ovat alkuperäisiä.

17

Entisen talonmiehen asunnon sisäänkäynti pohjoissiiven pohjoispäässä on alkuperäisessä asussaan. Oikealla olevan betonimuurin takana on kellarikerrokseen johtavat ulkoportaat.

18

Eteläsiiven katoksen alla säilytetään lastenrattaita. Alkuperäisen tasakaton päälle on rakennettu kalteva pulpettikatto sekä lisätty syöksytorni ja räystäskouru vuonna 1993. Katosta kannattaa puupilari.

19

Päiväkodin pääsisäänkäyntiä on muutettu peruskorjauksessa 1993, kun rakennettiin märkäeteisen sisältävä laajennusosa. Tammiovessa on kuparinen potkulauta ja ikkunat.

20

Länsijulkisivu on suora ja pitkä ja sen nauhaikkunat korostavat rakennuksen horisontaalisuutta. Julkisivussa on myös kaksi iv-konetta.

21

Pohjoissiiven julkisivu pohjoiseen. Rakennuksen edustalla on nurmientä ja tontti viettää länteen päin. Sokkelin edessä näkyy muutama vuotta sitten puretun korkean tiilipiipun betoniperustus.

23

Länsijulkisivun pohjoispäässä on lasitettu ulkoparveke, Parvekkeen alla on kellarikerroksessa syvennys.

23

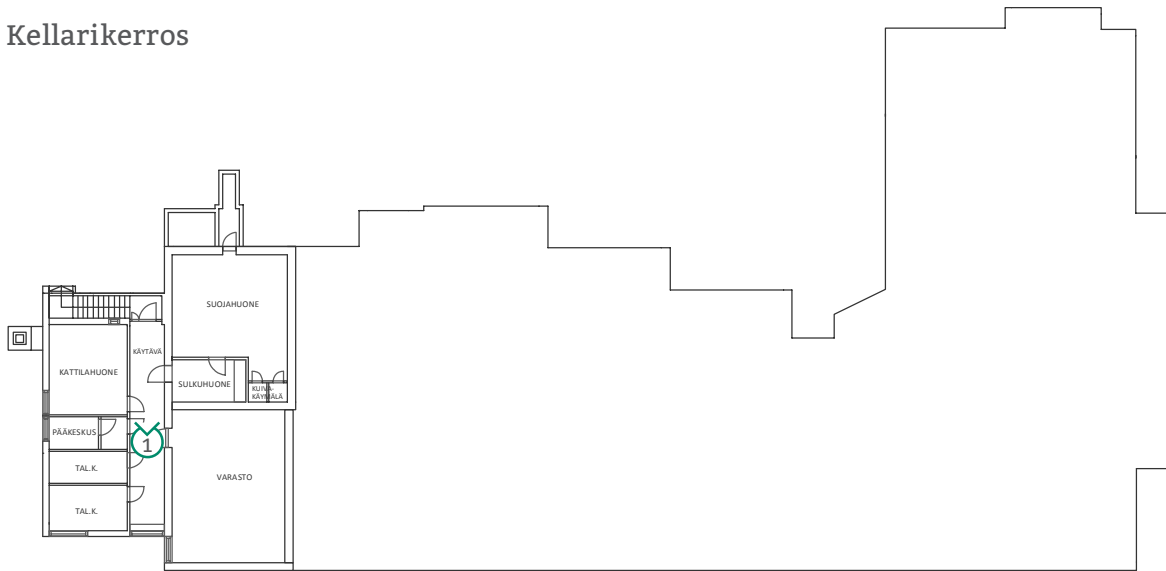
Päiväkodin julkisivu etelään. Kallioisella pihalla on kelomänty.

24

Seimen nukkumaterassi muutettiin 1990-luvun peruskorjauksessa sisätilaksi. Vanhan ja uuden tiilipinnan eron huomaa julkisivussa. Betonisokkelissa näkyvät muottilaudoituksen puunsykyvoinnit.

Kellarikerros

Kellarikerroksen kuvauspaikka. Pohjapiirros HEL TK.

5.3 Sisätilat

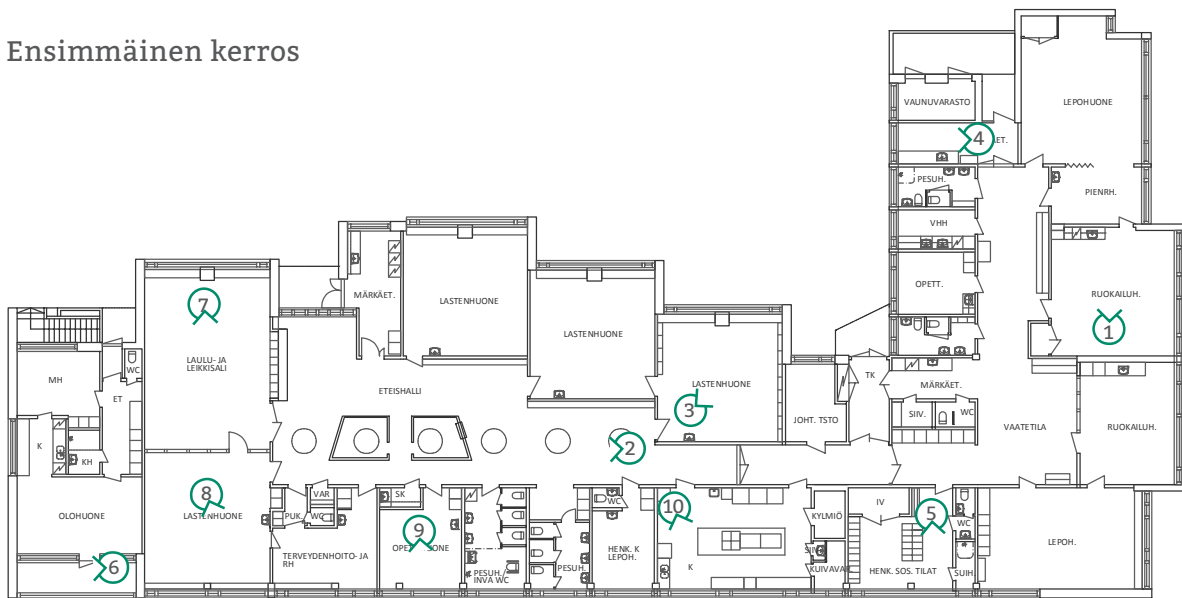
Kellarikerros

Pohjoissiiven pohjoispäädystä on kellaritilat, joihin on käynti ulkoportaan kautta entisen talonmiehen asunnon sisäänkäynnin vierestä, rakennuksen itäjul-kisivulta. Kellarissa sijaitsevat väestönsuojatilat as-falttipihalle ulottuvine varauloskäyntitunneleineen, varastohuone, LVI-keskus, sähköpääkeskus ja kaksi ta-louskellaria, joissa säilytetään nykyisin muun muassa liinavaatteita, huonekaluja ja muita päiväkodin tarvik-keita. Kellarissa on aiemmin ollut mm. perunalaarit. Kellarin huonejako vastaa alkuperäistä. Kellaritilojen ulkoseinien yläosassa on pieniä vaakaikkunoita.

Rakennuksen pohjoissiiven pohjoisosassa on kellari, jossa on väestösuoja, sähköpääkeskus, LVI-laitteita sekä varastoja.

Ensimmäinen kerros

Ensimmäisen kerroksen kuvauspaikat. Pohjapiirros HEL TK.

Eteläsiiven Veitikoiden ryhmähuone 2 oli alun perin nukkumakatos, joka muutettiin vuoden 1993 peruskorjauksessa sisätilaksi. Pienryhmän lapset ruokailevat ja leikkivät omassa tilassaan.

Ensimmäinen kerros

Pääsisäänkäynnin yhteydessä on 1993 rakennettu laajennusosa, joka sisältää päiväkodin toiminnalle tärkeän märkäeteisen säilytushyllyineen ja kuivatuskaappeineen sekä pukemistioineen. Märkäeteisessä on klinkkerilaatoitus. Tilasta kuljetaan suureen eteishalliin, jonka idänpuoleinen sivu on poimuileva ja pohjoiseen päin levenevä, länsisivu on suora. Luonnonvalo tulvii eteishalliin kuudesta pyöreästä kattoikkunasta, joiden syvennykset ovat betonista ja maalattu valkoisiksi. Aukkojen päällä on kattokuvut. Hallin keskelle vuonna 1993 lisätty kaksiosainen leikkimaja (1993) saa myös päivänvaloa kattoikkunoista, sillä majalla ei ole kattoa. Eteishallin alaslaskettu katto on uusittu 1993 ja sen rei'itettuihin alumiinisäleisiin liittyy ääntävaimentava rakenne. Eteishalli on tilahahmoltaan, akustiikaltaan, kalusteiltaan, yhteyksiltään ja valoisuudeltaan viihtyisiä ja toimivia.

Kuljettaessa eteishallista pohjoiseen päästään saliin, jota leikkimisen ja musiikinteon lisäksi urheilutuokioihin, lepäämiseen ja juhliin. Tilasta saadaan suurempi avaamalla ovellinen siirtoseinä, joka on vaihdettu 1993 vanhojen paljeovien tilalle.

Talonmiehen asuntona toiminut pohjoispääty otettiin peruskorjauksessa päiväkodin käyttöön ja siellä on nykyään kaksi ryhmähuonetta, keittiö ja eteinen sekä ulkoparveke. Talonmiehen asunnolla oli alun perin erillinen ilmanvaihto, mutta se on äskettäin korjattu ja yhdistetty muun talon ilmastointiin. Entisen talonmiehen olohuoneen ja viereisen lastenhuoneen väliseen seinään on myös lisätty kulkyhteys Tenavien ryhmähuoneeseen. Alun perin eristysluoneena toimineen huoneen 15 ja entisen johtajan huoneen välinen väliseinä on purettu 1993 ja näin on muodostettu valoisa lasten ryhmähuone. Länsiseinää vasten sijoittuu myös useita henkilö-

Päiväkodin sydäntilana toimii kattoikkunoilla valaistu aulatilaa, jonka leveimmässä kohdassa on keskellä 1993 rakennettu viihtyisä leikkimaja. Tilan laidoilla on naulakoita ja henkilökohtaisia kaappeja sekä kirjahyllyjä. Tilaa käytetään monipuolisesti erilaisiin leikkeihin sekä pukeutumistilana. Kattoikkunoiden aukot ovat syviä, pyöreitä betonimuurisia aukkoja. Alakaton vanhat alumiinipaneelit korvattiin vuonna 1993 uusilla rei'itetyillä alumiinisäleillä.

Nappuloiden ryhmähuone 1. Osa sängyistä on kerrossängy, osa vedetään sohvista kolmen lapsen levyisiksi sängyiksi. Alakatossa on puurimoitusta ja alkuperäiset, pyöreät kattovalaisimet. Patterit on kiinnitetty pinta-asennuksena ikkunoiden alle. Ikkunat ovat matalalla, jolloin lapset ylettyvät näkemään pihalle. Sisäseinällä on seinätäulu, johon voidaan kiinnittää lasten piirustuksia.

Eteläsiiven märkäeteinen rakennettiin vuonna 1993, kun entinen varasto ja siivouskomero yhdistettiin.

Päiväkodin henkilökunnan pukuhuoneessa on henkilökohtaiset vaatekaapit ja wc- ja suihkutilat.

kunnan huoneita: opettajainhuone, henkilökunnan lepohuone ja pukuhuone. Tilat saavat länteen avautuvista nauhaikkunoista runsaasti luonnonvaloa. Länteen päin avautuu myös päiväkodin keittiö, joka on peruskorjattu ja uusittu vuonna 1993. Sen nykyiset kalusteet ovat ruostumatonta terästä.

Keskikäytävän itäpuolella on Muksujen ja Napuloiden kolme ryhmähuonetta, joissa lapset leikkivät ja nukkuvat. Tiloissa on sekä kerrossänkyjä että sohvamaisia vedettäviä sänkyjä. Ryhmähuoneiden alakattona on puurimoitus. Katossa on alkuperäisiä 1960-luvulle tyypillisiä sylinterin mallisia, sisäkkäisillä häikäisyyrenkailla varustettuja kattovalaisimia. Päiväkodin seinäpinnat on kunnostettu 1993. Ryhmähuoneiden seinillä on myös runsaasti sellaisia seinäpintoja, joihin lapset voivat kiinnittää piirustuksiaan. Ryhmähuoneista avautuu suurten, vuonna 2010 uusittujen ikkunoiden kautta valoisa näkymät leikkipihalle itään. Pihaa vasten sijoittuu myös johtajan toimisto (huone 31). Sen vieressä sijaitsee päiväkodin toinen sisäänkäynti, joka on rakennuksen sisäkulmassa. Täältä on yhteys rakennuksen eteläsiipeen, jota käyttävät päiväkodin pienimmät lapset. Siiven keskellä on leveä käytävä, jota voi käyttää leikkimiseen ja pukeutumiseen. Entinen ulkonukkumaterassi

on muutettu 1993 ryhmätilaksi ja sitä käytetään nykyisin Veitikoiden ruokailutilana. Viikareilla on kaksi suurta ryhmätilaa eteläsiiven kaakkoiskulmassa. Siiven pohjoisseinää vasten sijaitsevat pesuhuoneet, pyykkihuone ja monikäyttöinen huone 44. Siiven itäpäässä on myös sisäänkäynti, jolta pääsee pienten lasten pihaleikkialueelle ja vaunuvarastoihin.

Päiväkodin lattiapinnat on uusittu viimeksi 1993. Vanhat vinyyli-, laatta- ja linoleumlattiat vaihdettiin. Uusia muovimattoja on erivärisiä ja paikoin lattialla on kuviovyöhykkeitä. Wc-tilat on uusittu 1993 ja niissä on myös muovimatot ja alaslaskettu kipsilevykatto. Sisäovet ovat pääosin alkuperäisiä lakattuja tammiovia. Rakennuksessa on koneellinen tulo- ja poistoilmanvaihto ja laitteistot uusittiin 1993. Vuonna 1982 rakennus liitettiin kaukolämpöverkkoon.

Pohjoissiivessä on lasitettu parveke, joka on lasten käytössä.

Laulu- ja leikkisaln vinyylimatto on kuvioitu. Taustalla näkyvä tammiviilupintainen ovellinen siirtoseinä rakennettiin 1993 alkuperäisen haitarioven paikalle.

Pohjoissiiven Tenavien ryhmähuone on valoisa ja avautuu länteen. Huoneesta on kulkuyhteys ja sisäikkunoita viereiseen hoito- ja ryhmähuoneeseen. Pöydät ja tuolit ovat puisia ja helposti siirrettäviä.

Opettajainhuoneen ikkunat avautuvat länteen. Seinällä on nauhaikkunoita ja kattoa kannattavat teräsbetonipilarit.

Päiväkodin keittiötilat uusittiin 1993. Keittiössä valmistetaan aamupala, lounas ja välipala päivittäin yhteensä noin 120 henkilölle, joista noin 20 on aikuista.

6. Yhteenveto

Imre Weöres suunnitteli useampia Helsingin kaupungin päiväkotirakennuksia 1960–1970-luvulla ja näissä rakennuksissa oli hyvin paljon yhteneväisyyksiä: yksikerroksisuus, kattoikkunoiden ja nauhaikkunoiden käyttö, keskikäytävä, valkoisen kalkkihiekkatiilen käyttö, tasakatto. Nämä piirteet olivat tyypillisiä piirteitä 1960- ja 1970-lukujen arkkitehtuurissa. Yliskylän päiväkotirakennus on näistä Weöresin päiväkotirakennuksista ehkä mielenkiintoisin ja nimenomaan sen eteishallin tilaratkaisun vuoksi. Ratkaisu toimii samalla sekä sisätilan että ulkotilan näkökulmasta. Hallin itäpuolelle sijoittuvat kolme keskenään samankokoista ryhmähuonetta on työnnetty portaittain pihaan päin, jotta eteishallista muodostuu pääsisäänkäynnin edessä tarpeeksi leveä. Ratkaisu ei toimisi yhtä hyvin, mikäli Weöres ei olisi käyttänyt tilan valaisemiseen kuutta kattoikkunaa. Pohjoissiiven itäjulkisivun porrastus tuo tervetullutta ilmeikkyyttä ja rytmiä tähän muuten suoralinjaiseen rakennukseen myös pihan puolella. Rakennuksen tiilinen savupiippu sijoitettiin irti rakennuksesta ja se toimi tavallaan tämän horisontaalisen suunnitelman aksenttina. Piippu jäi kaukolämpöverkkoon liittymisen vuoksi tarpeettomaksi ja se purettiin 2000-luvulla.

1960-luvun päiväkotirakentaminen Suomessa oli arjen rakentamista. Osa lastentarhoista rakennettiin asuinkerrostalon yhteyteen, osa sai oman tonttinsa. Erillisistä lastentarharakennuksista tehtiin useimmiten yksikerroksisia eli ratkaisut olivat sinänsä esteettömiä. Tasakatot olivat 1960-luvun rakentamisessa yleisiä. 1960-luvun arkkitehtuuri oli vähäeleistä ja järkiperaista. Materiaaleja ja rakenteita korostettiin. 1960-lukua leimasi myös massiivinen asuntotuotanto, joka oli seurausta muuttoliikkeestä maalta kaupunkiin ja lähiöihin. Rakentamisessa päätavoitteeksi muodostui usein nopeus ja halpuus. Suuria kaupunginosia rakennettiin nopeasti elementtitekniikan avulla. Betonia käytettiin paljon ja sen pinta jätettiin paljaaksi. Uusiin lähiöihin tarvit-

tiin lyhyen ajan sisällä palveluita, ja eräs tärkeä naisten työssäkäynnin mahdollistaja oli lastentarhat.

Arkkitehti, professori Olli Kivisen Yliskylän luoteisosan asemakaavasunnitelma kehittyi vuoden 1960 luonnoksesta hyväksytyyn vuoden 1965 asemakaavasunnitelmaan merkittävästi. Toteutussa versiossa I-, L-, U- tai Z-kirjaimen muotoiset asuinkerrostalolamellit on sijoitettu kumpuilevaan metsämaisemaan luonnonmuotojen kontrasteina. Rakennukset jättävät mahdollisimman paljon luontoa luonnonmukaiseen tilaan. Lasten päiväkotia Yliskylä rakennettiin tämän sommitelman keskelle muita rakennuksia korkeammalle ja vastaavasti ympäröiviä rakennuksia matalampana. Päiväkotirakennus sijoitettiin siten, että pihan korkein alue kauniine avokallioineen jätettiin rakentamatta.

Lähteet

Arkistolähteet

**Helsingin kaupungin kaupunkisuunnittelu-
virasto (KSV).** Asemakaavahistoria, kaavaselvityk-
set ja kirjallisuus.

**Helsingin kaupungin kaupunkimittausosaston
karttapalvelu.** Ilmavalokuvia.

Helsingin kaupungin rakennusvirasto (HKR).
Alkuperäiset rakennuspiirustukset, työselitys, puu-
tarhasuunnitelmat.

**Helsingin kaupungin Kiinteistöviraston Tilakes-
kuksen arkisto (HEL TK).** Korjaushistoria-asiakirjat.

Lasten päiväkoti Yliskylän arkisto (LPYA).
Vanhat valokuvat.

Painamattomat lähteet

Arkkitehtuuritoimisto Järvinen-Valjakka, 1972. Laaja-
salo-Vartiosaari: kaavarunko: loppuraportti 23.3.1972.
Helsinki: Helsingin Kaupunkisuunnitteluvirasto.

Arkkitehtitoimisto Olli Kivinen ky, 1970. Itäiset kau-
punginosat: Laajasalo ja Vartiosaari. IES-toimisto.
Helsinki: Helsingin Kaupunkisuunnitteluvirasto.

Haavisto, Panu. Helsingin kaupunginarkiston tutki-
ja. Sähköposti 29.4.2015.

Henriksson, Helena. Päiväkoti Korallin johtaja. Säh-
köposti 13.5.2015.

Helsingin kaupungin rakennusvirasto, Talosuunnit-
teluosasto, 1984. Helsingin kaupungin päiväkotira-
kennukset, suurpiiri 6. Sarjajulkaisu N:o 6/84. Hel-
sinki: Helsingin kaupungin rakennusvirasto.

Kivinen, Olli, 1970. Helsinki Laajasalo: korttelit
49002, 49013-49029: asemakaava. Helsinki: Helsin-
gin kaupungin kaupunkisuunnitteluvirasto, Liiken-
nesuunnitteluosasto.

Korhonen, Esko et al, 1969. Itäisten esikaupunki-
alueiden rantavyöhykkeen (Laajasalo, Vartiosaari,
Rastila) suunnittelu. Helsinki: Helsingin Kaupunki-
suunnitteluvirasto.

Merilä, Rea, projektiassistentti, Helsingin kaupun-
gin rakennusviraston arkkitehtuuriosasto. Sähkö-
posti 28.4.2015.

Painetut lähteet

Arkkitehti-lehti 5/1971, 44. *Yliskylän luoteisosan ase-
makaava.* Helsinki, Laajasalo 1965.

Kähre, Inga (toim.), 1990. *Laajasalon keskustan yh-
teissuunnittelu.* Helsingin kaupunkisuunnitteluviras-
ton julkaisuja 1990:26. Helsinki: Helsingin kaupun-
kisuunnitteluvirasto.

Kähre-Maury, Inga, 2009. *Laajasalo – saarikaupun-
ginosa. Teoksessa: Piimies, Marja (toim.) Esikaupun-
geissa tapahtuu! Opas sille, joka retkeilee kaupungissa.*
Helsinki: Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto,
78–83.

Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto, 1996. *Laa-
jasalo – Degerö saarikaupunginosan maankäyttö:
Laajasalon maankäytön nykytilanne ja suuntaviivat.*
Helsinki: Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto.
Sarjajulkaisut 1996:15.

Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto, 2014. *Laa-
jasalon raideliikenteen vaihtoehdot. Ympäristövaikutus-
ten arviointiselostus.* Helsinki: Helsingin kaupunki-
suunnitteluvirasto.

Tuomi, Timo, 2005. Kaupunkikuvan muutokset.
*Suomalaisten kaupunkikeskustojen suunnittelun ta-
voitteiden ja todellisuuden kohtaamisesta toisen maa-
ilmansodan lopusta 1960-luvun puoliväliin.* Suomalai-
sen Kirjallisuuden Seura, Helsinki.

Valli, Siiri, 1988. *100 vuotta lasten päivähoitoa Helsin-
gissä.* Helsinki: Helsingin kaupunki.

Verkkolähteet

Alvar Aalto Museon verkkosivut. Mäkinen, Anne. Standard Kiosks In Helsinki.

<http://www.alvaraalto.fi/ptah/issue/0401/makinen.htm>

Haettu 16.4.2015.

Heinänen, Jouni (toim.), 2009. Kantakaupungin nivelet. Kolmiopuistot ja jäännösauiot Helsingin ruutukaavaverkkojen saumakohdissa. Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2009:12 / Katu- ja puisto-osasto. Helsingin kaupungin verkkosivut.

http://www.hel.fi/hel2/hkr/julkaisut/2009/kantak_nivelet_kolmiopuistot_web.pdf

Haettu 22.5.2015.

Helsingin kaupungin verkkosivut, kaupunkisuunnitteluvirasto, Laajasalon renessanssi

<http://www.esikaupunki.hel.fi/alueet/laajasalo>

Haettu 16.4.2015.

Helsingin kaupungin verkkosivut, Helsingin yleiskaava, Laajasalon alueellinen kehittämissuunnitelma ja kaupunkibulevardi. Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston yleissuunnitteluosaston selvityksiä 2014:13.

http://www.hel.fi/hel2/ksv/julkaisut/yos_2014-13.pdf

Haettu 23.4.2015.

Helsingin kaupungin verkkosivut, Päiväkotien Yliskylän varhaiskasvatussuunnitelma

<http://www.hel.fi/static/vaka/vasut/pk-yliskyla-vasu.pdf>

Haettu 8.4.2015.

Helsingin kaupungin verkkosivut, Päiväkotien Yliskylä

<http://www.hel.fi/www/Helsinki/fi/paivahoito-ja-koulutus/paivahoito/paivakotihoido/paivakodit/paivakoti-yliskyla>

Haettu 8.4.2015.

Helsingin kaupungin verkkosivut, digitoidut asiakirjat, Helsingin kunnalliskertomukset, 1968

http://www.hel.fi/static/tiekie/digitoidut_asiakirjat/helsingin_kunnalliskertomukset/pdf/1968_02/1968_02_32.pdf

Haettu 25.5.2015.

Helsingin kaupungin verkkosivut, digitoidut asiakirjat, Helsingin kunnalliskertomukset, 1969

http://www.hel.fi/static/tiekie/digitoidut_asiakirjat/helsingin_kunnalliskertomukset/pdf/1969_02/1969_02_33.pdf

Haettu 25.5.2015.

Helsingin kaupungin verkkosivut, Yliskylän alue-suunnitelma 2014-2024, luonnos 18.3.2014

http://dev.hel.fi/paatokset/media/att/31/316cc7074ce0e3e46ebb_58f1cbcb281b26f41e18.pdf

Haettu 24.4.2015.

Helsingin Sanomat 15.3.2015. Maaskola, Julius; Sainio, Jukka. Leo Maaskolan muistokirjoitus

<http://www.hs.fi/muistot/a1305936139179>

Haettu 22.5.2015.

Laajasalo – Degerö Seura ry:n verkkosivut, Kaupunkipolku

http://www.laajasalo.net/@Bin/192252/Kaupunkipolku_tulostettava_versio.pdf

Haettu 24.4.2015.

Maunulan kaupunginosan verkkosivut, Maunulan 60- ja 70-luvun rakennuskannan arkkitehtejä

<http://maunula.net/uutisia-mainmenu-63/158-maunulan-60-ja-70-luvun-rakennuskannan-arkkitehteja>

Haettu 23.4.2015.

Rossing, Birgitta, 2011. Laajasalon länsiosan aluesuunnitelma 2011–2020. Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2011:10 / Katu- ja puisto-osasto. Helsinki. Helsingin kaupungin verkkosivut.

http://www.hel.fi/static/hkr/aluesuunnitelmat/laajasalon_alsu/laajasalon_alsu_web.pdf

Haettu 23.4.2015.

Suomen arkkitehtuurimuseon verkkosivut, arkkitehti Olli Kivinen

<http://www.mfa.fi/arkkitehtiesittely?apid=16551702>

Haettu 20.4.2015.

Väliniemi, Erkki, 2005. Laajasalon Yliskylän historiaa. Yliskallion Huolto Oy:n verkkosivut,

http://koti.mbnet.fi/ykh/ykh_historia_uusin/ennen.html#1

Haettu 23.4.2015.

Suulliset lähteet

Koponen, Merja. Lasten päiväkotien Yliskylän johtaja. Haastattelu 22.4.2015.

Larikka, Marjatta. Lasten päiväkotien Yliskylän lastentarhanopettaja. Haastattelu 22.4.2015.

Merilä, Rea, projektiassistentti, HKR:n arkkitehtuuriosasto. Puhelinkeskustelu 29.4.2015.

Liite

Lasten päiväkoti Yliskylän korjaushistoria

1982 käyttöpihan laajennus ja uusi aita	
Käyttöpihaa laajennettiin itään päin rakentamalla uusi puuaita ja portti vanhaan teräsverkkoaitaan.	
Pääsuunnittelija	Arkkitehti Imre Weöres, HKR:n talosuunnitteluosaston arkkitehtitoimisto
1982 liittyminen kaukolämpöön	
Rakennus liitettiin kaukolämpöön vuonna 1982.	
Rakennesuunnittelu	Diplomi-insinööri Pentti Aalto, Insinööritoimisto P. Aalto
LVI-suunnittelu	Insinööri Leo Maaskola, Insinööritoimisto Leo Maaskola Oy
Sähkösuunnittelu	Insinööri R. Tuomivirta
1991–1993 Peruskorjaus ja laajennus	
Rakennuttaja	Helsingin kaupunki, Sosiaalivirasto
Arkkitehtisuunnittelu	Arkkitehti Pentti Miikkulainen, Arkkitehtitoimisto Miikkulainen & Savolainen ky
Rakennesuunnittelu	Helsingin kaupungin rakennusvirasto, Talonsuunnitteluosasto
LVI-suunnittelu	Insinööritoimisto Lång Oy
Toimenpiteitä	- Tilat peruskorjattiin kahdessa vaiheessa vuosien 1991–1993 aikana. 1. vaihe valmistui tammikuussa 1992, 2. vaihe joulukuussa 1993. Rakennusta myös laajennettiin. - Asbestin purkutyö suoritettiin ennen peruskorjausta - Henkilökunnan entisestä pukuhuoneesta poistettiin homekasvusto - Tehtiin pienten lasten huonetilajärjestelymuutoksia - Pinnoitteet ja kiintokalusteet uusittiin. Eteishallin keskeltä purettiin kaapit ja paikalle rakennettiin leikkimökki. - Keittiö uusittiin - Ilmastointi, ja viemärointi uusittiin. - Nukkumakatkosta tehtiin lasten ruokailuhuone ja pääsisäänkäynnin yhteyteen rakennettiin märkäeteisen sisältävä laajennus. - Lasten pesu- ja wc-tilat uusittiin ja rakennettiin inva-wc. - Vuotavaa vesikattoa korjattiin. - Sisäänkäyntien sadekatokset rakennettiin. - Yhdistämällä toimistotila ja eristysruone rakennettiin puuttuva ryhmähuone. - Talonmiehen asunto otettiin lasten ryhmähuonekäyttöön. - Pihalla tehtiin korjauksia ja rakennettiin leikkivälinevarastot ja pihakatos sekä tehtiin aita- ja leikkikaluste-muutoksia. - Köökärintopuolen päähän rakennettiin päiväkodin henkilökunnan parkkipaikka aitoineen. - Ennen peruskorjausta kerrosala oli 951 m². Peruskorjauksen yhteydessä rakennusta laajennettiin 37 m². Uusi kerrosala on 988 m².
2000-luvun korjaustöitä	
2007-2008 purettiin lämmönjakohuoneen vanhoja lämpö- ja vesijohtoja.	
LV-suunnittelu:	Pekka Muhli, Havec-konsultit Oy
2008 Lämmönjakohuoneen vahvavirtajohdotustöitä	
Sähkösuunnittelu:	Johtomiehet Oy sekä Sähköinsinööritoimisto Delta Oy
2010 ikkunat uusittiin ja korkea piippu purettiin	
Arkkitehtisuunnittelu:	Arkkitehti Jaakko Haapanen, HKR, Arkkitehtuuri- ja suunnittelu
2010-l. katon paikkauskorjauksia	

ark-byroo

Arkkitehtitoimisto ark-byroo

Kustaankatu 3, 00500 Helsinki

info@arkbyroo.fi | www.arkbyroo.fi

p. 010 2350 566